

Koronaviruksen vaikutukset tapahtuma-alan yrityksiin ja niiden rahoitusvaihtoehdot koronakriisissä

Arthur Ollari

Tekijä(t) Arthur Ollari	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Koronaviruksen vaikutukset tapahtuma-alan yrityksiin ja niiden rahoitusvaihtoehdot koronakriisissä	Sivu- ja liitesivumäärä 40+1
<p>Tässä tutkimuksessa päätin tutkia, minkälaisia rahoitusvaihtoehtoja koronakriisissä on tarjottu yrityksille. Lisäksi tutkimuksessa tutkin kattavasti, miten koronakriisi on vaikuttanut tapahtuma-alan yrityksiin ja niiden talouteen. Tutkimuksessa kuitenkin keskitytään pienyrityksiin. Tutkimus rajattiin lisäksi käsittelemään lähinnä vain vuotta 2020. Päätin tutkia rahoitusvaihtoehtoja siksi, koska niistä on ollut paljon negatiivista keskustelua mediassa ja olen itse kiinnostunut tavoista, miten rahoitusta on jaettu. Tapahtuma-ala valikoitui myös aiheeksi, sillä se on kärsinyt pahasti rajoituksista. Lisäksi olen itse töissä tapahtuma-alalla ja lähipiirissäni on alan yrittäjiä. Tapahtuma-alalla toimii 3200 yritystä Suomessa ja sen kokonaisarvo on yli 2,5 miljardia euroa.</p> <p>Koronavirus on vaikuttanut pahoin alan yrityksiin ja ajanut muitakin yrityksiä, kuten Finnairin kassakriisiin. Lisäksi työttömyys ja lomautusluvut nousivat valtavasti, varsinkin keväällä 2020. Vuodelle 2021 on ennustettu kuitenkin jo talouden elpymistä ja tutkimuksen teon loppuvaiheessa jo esimerkiksi lääkeyhtiöt Pfizer sekä Moderna ovat onnistuneet valmistamaan yli 90 % toimivia koronarokotteita.</p> <p>Koronarahoitusta tarjottiin erilaisten tukien sekä lainojen muodossa. Tarjoajina oli valtion sijoitusyhtiöt, kuten Business Finland, ELY-keskukset sekä Finnvera. Finnvera tarjosi myös esimerkiksi takaustuotteita yrityksille. Tukia ei tarvinnut maksaa takaisin ja lainoissakin on tarjottu jopa kolmen vuoden lyhennysvapaata.</p> <p>Tutkimuksessa myös haastattelin kolmea tapahtuma-alan yrittäjää ja kyselin heiltä, miten koronavirus on vaikuttanut heidän liiketoimintaansa. Haastatteluista ilmeni yrittäjien turhautuminen tilanteeseen ja jatkuvasti vaihtuviin viranomaisten ohjeistuksiin. Suurin osa yrittäjistä oli joutunut myös lomauttamaan tai irtisanomaan työntekijöitä. Yrittäjien mukaan liikevaihdot tippuvat ainakin 70–80 % vuonna 2020. Osalle yrittäjistä oli myönnetty koronarahoitusta Business Finlandin sekä Valtionkonttorin toimesta. Tämä rahoitus pelasti ainakin yhden yrityksistä toistaiseksi. Yrittäjät kritisoivat kuitenkin rahoituksen jakotapoja, mutta olivat kuitenkin tyytyväisiä siihen, että rahoitusta on ylipäättään tarjottu.</p> <p>Tutkimus oli kaikin puolin mielenkiintoinen tehdä ja jouduin seuraamaan uutisvirtaa koko ajan. Jatkuvasti muuttuneet ohjeistukset ja uudet rahoituskierrokset mutkistivat kirjoittamista, mutta mielestäni tutkimuksesta tuli konkreettinen paketti siitä, millaisia rahoitusvaihtoehtoja on ollut tarjolla, mikä tämän tutkimuksen pohjimmainen tarkoitus olikin. Lisäksi tämä tutkimus toivottavasti tarjoaa lukijoille näkökulmaa tapahtuma-alasta ja sen yrityksistä.</p>	
Asiasanat Koronavirus, Tapahtuma-ala, Rahoitus, Kriisi	

Sisällys

1. Johdanto	1
1.1. Tutkimuksen tavoitteet.....	1
1.2. Rajaukset.....	2
1.3. Prosessin kuvaus	2
2. Koronavirus.....	3
3. Tapahtumateollisuus toimialana	5
4. Koronaviruksen vaikutukset Suomessa	6
4.1. Vaikutukset talouteen	6
4.2. Vaikutukset suomalaisiin yrityksiin yleisesti	7
4.3. Vaikutukset tapahtuma-alan yrityksiin Suomessa	8
5. Rahoituksesta yleisesti	11
5.1. Oma pääoma.....	11
5.2. Vieras pääoma	12
5.3. Rahoituksen tarjoajat ja vaihtoehdot	12
5.3.1. Pankit	12
5.3.2. Valtion rahoituslaitokset	13
5.3.3. Pääomasijoittajat	13
5.3.4. Joukkorahoitus	14
5.3.5. Muut rahoitustavat.....	14
6. Koronarahoitus	15
6.1. Rahoituksen tarjoajat.....	15
6.1.1. Business Finland	15
6.1.2. ELY-Keskus.....	15
6.1.3. Valtionkonttori.....	16
6.2. Rahoituksen muodot	16
6.3. Rahoituksen ehdot	17
6.4. Tilapäinen TKI-laina häiriötilanteisiin	18
6.5. Muita koronarahoituksen tyyppejä.....	19
6.6. Rahoituksen hakeminen	21
7. Haastattelujen tulokset	22
7.1. Vaikutukset yrityksen liikevaihtoon	24
7.2. Työntekijöiden irtisanomiset ja lomautukset.....	24
7.3. Mahdolliset muut vaikutukset päivittäiseen työhön	25
7.4. Rahoituksen tarve ja hakeminen	25
7.5. Hakuprosessi.....	26
7.6. Rahoituspäätökset.....	26
7.7. Mieliopide rahoituksesta ja niiden jakotavasta	27
7.8. Yrittäjien ennusteet koronaviruksen kestosta.....	28

8. Korona-avustukset mediassa	29
8.1. Jakotapojen oikeudenmukaisuus	30
8.2. Mahdolliset väärinkäytökset	30
8.3. Tukien jakautuminen	31
9. Pohdinta.....	33
9.1. Oman oppimisen arviointi.....	34
9.2. Tutkimuksen luotettavuus ja hyödynnettävyys	34
10. Lähteet	35
10. Liitteet.....	40
Liite 1. Toteutetun haastattelun vapaat kysymykset.....	40

1. Johdanto

Koronavirus, eli COVID-19 saapui Suomeen keväällä 2020 ja se on näkynyt kaikkien suomalaisten arjessa esimerkiksi kasvomaskien käytön ja erilaisten uutisten muodossa. Koronavirus on uhka monen terveydelle, mutta siitä aiheutuneet rajoitukset ovat uhka monen yrityksen taloudelle sekä toiminnan jatkumiselle.

Koronakriisi on vaikuttanut oletettavasti lähes jokaisen yrityksen toimintaan Suomessa sekä ulkomailla. Keväällä uutisissa kerrottiin irtisanomisista sekä ennustettiin konkurssi-aaltoa. Suomessa on kuitenkin tarjottu yrityksille kriisissä erilaisia rahoitusvaihtoehtoja, ja ne ovat olleet paljon esillä mediassa. Mielenkiintoni heräsi, kun luin rahoituksista ja siitä, miten media kertoi valtion jakavan satoja miljoonia ties mille yrityksille. Päätin tutkia, minkälaisia rahoitusvaihtoehtoja oli tarjottu.

Koronaviruksen vuoksi myös lähes kaikki tapahtumat on peruttu, joten tapahtuma-ala on ajautunut pahoihin vaikeuksiin. Tapahtumien peruuntumiset vaikuttavat välillisesti muihinkin toimialoihin ja jopa kuntien talouteen. Tapahtuma-alan vaikeuksien suuren mittakaavan vuoksi päätin tutkia vaikutuksia tarkemmin ja myös haastatella alan yrittäjiä aiheeseen liittyen.

1.1. Tutkimuksen tavoitteet

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia, minkälaisia rahoitusvaihtoehtoja tapahtuma-alan yrityksille on tarjottu koronakriisin aikana sekä tutkia, miten tapahtuma-alan yrittäjät ovat kokeneet koronaviruksen ja eri rajoitusten vaikuttaneen heidän liiketoimintaansa sekä ovatko he joutuneet hakemaan rahoitusta tai lomauttamaan työntekijöitä.

Opinnäytetyön aihe valikoitui siksi, että tutkimuksen kohde on tekijän mielestä erittäin kiinnostava. Lisäksi tekijällä on omaa työkokemusta sekä läheisiä ihmisiä töissä tapahtuma-alalla. Tästä opinnäytetyöstä voi olla apua pienyrittäjille rahoitusmuotojen hakemiseen, mikäli koronakriisi pitkittyy ja uusia rahoituksia jaetaan. Lisäksi opinnäytetyö avaa toivottavasti lukijoille myös tapahtuma-alaa, sen laajuutta sekä sen ahdinkoa, jonka koronavirus on aiheuttanut.

1.2. Rajaukset

Tutkimus rajattiin vain pienyrityksiin, jotka toimivat tapahtuma-alalla Suomessa. Pienyrityksillä tarkoitetaan yrityksiä, joiden liikevaihto ja taseen loppusumma on alle 10 miljoonaa euroa sekä niiden henkilöstömäärä on alle 50 henkilöä. Tapahtuma-alan yrityksillä tarkoitetaan yrityksiä, joiden toimialana on tapahtumatuotanto. Tapahtuma-alan yritysten tarkastelu valikoitui aiheeksi myös siksi, sillä kyseinen ala on tekijän mielestä yksi eniten koronaviruksesta kärsinyt ala. Tutkimus rajattiin lisäksi käsittelemään lähinnä vuotta 2020.

1.3. Prosessin kuvaus

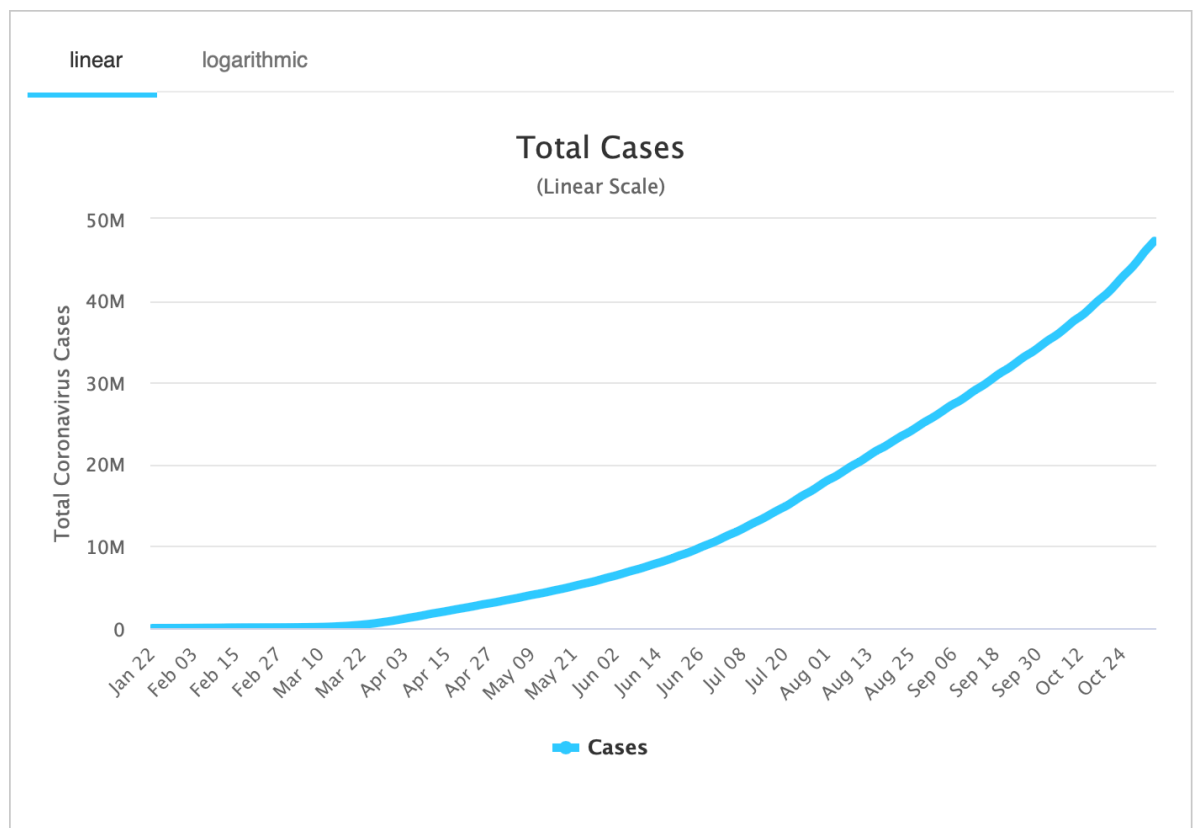
Tutkimuksen alussa käsitellään aiemman tietoperustan pohjalta taustatietoja, kuten koronavirusta, tapahtuma-alaa sekä yritysten rahoituksen perusasioita. Koska koronavirus ja sen aiheuttama kriisi on varsin uusi asia, pohjautuu tutkimus suurimmaksi osaksi internet-lähteisiin. Internetistä kerättiin aineistoa noin kuuden kuukauden ajalta. Tietoperustassa hyödynnettiin myös kirjallisia lähteitä, kuten Knüpfer & Puttonen, *Moderni Rahoitus*, 2012, Sanoma Pro sekä Leppiniemi, *Rahoitus*, 2009, WSOY. Tutkimuksessa toteutettiin lisäksi kvalitatiivinen haastattelu, jossa haastateltiin kolmea tapahtuma-alan yrittäjää. Heiltä kysyttiin koronaviruksen taloudellisista vaikutuksista, mielipiteitä kriisistä sekä kokemuksia koronarahoitukseen liittyen.

2. Koronavirus

Koronavirus eli COVID-19 on määritelty Suomessa yleisvaaralliseksi tartuntataudiksi. Koronavirus on virus, joka aiheuttaa äkillisen hengitystieinfektion, mutta taudinkuva voi vaihdella suuresti. (THL 2020) Lähteiden mukaan koronavirus lähti leviämään kiinalaiskaupunki Wuhanista ja maailman terveysjärjestö WHO julisti sen pandemiaksi 11.3.2020. (Wikipedia 2020)

Koronaviruksen oireita ovat esimerkiksi kuume, yskä, kurkkukipu, lihaskivut sekä hengenahdistus. (THL 2020) Oireet muistuttavat monia muitakin tartuntatauteja, kuten flunssaa, jonka takia koronavirus voidaan todeta vain siihen tarkoitettulla testillä. Koronaviruksen itämisaika, eli aika tartunnasta ensioireiden alkuun on arvioitu 1–14 päivää. Oireet kuitenkin ilmenevät 4–5 päivän sisällä yleensä tartunnasta. (THL 2020)

Koronavirus leviää pisaratartuntana ja voi olla myöskin täysin oireeton, jonka takia sen levittäminen tapahtuu huomaamatta. Vaarallisin tauti on yli 70-vuotiaille, mutta vakavia oireita ovat saaneet nuoremmatkin henkilöt. (THL 2020) Koronaviruksen helpon leviämisen takia monissa maissa, kuten myös Suomessa on jouduttu turvautumaan karanteeneihin ja keväällä 2020 jopa Uudenmaan raja jouduttiin sulkemaan. Nämä erilaiset rajoitukset, erilaisten tapahtumien peruuttamiset ja ravintoloiden sulkemiset ovat vaikuttaneet talouteen ja varsinkin yksittäisten yritysten talouteen.

Kuvaaja 1. Koronaviruksen tartuntamäärät maailmassa. (Worldometers 2020)

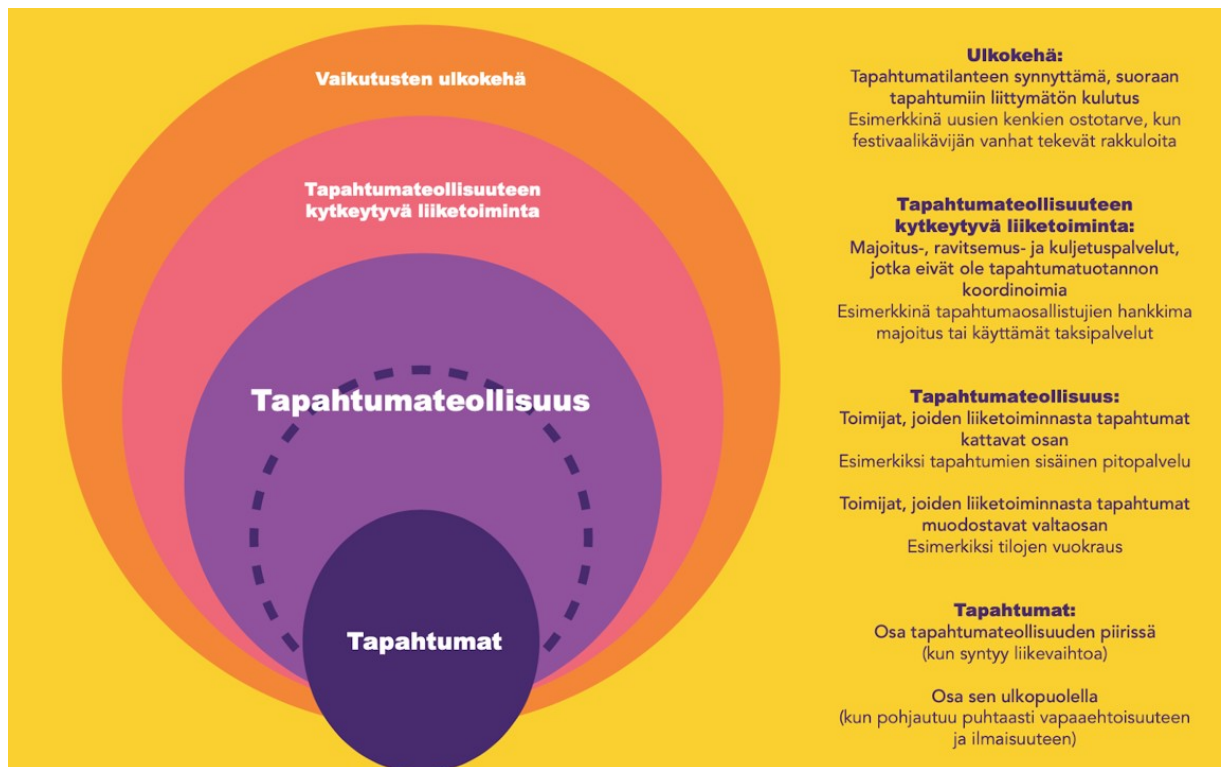
Kuten kuvaaja (Kuvaaja 1.) kertoo, marraskuussa 2020 maailmalla on todettu jo lähes 50 miljoonaa koronavirustapausta. Suurin osa, noin yhdeksän miljoonaa tapausta on todettu Yhdysvalloissa. (Worldometers 2020) Myös väestötiheissä maissa, kuten Intiassa ja Brasiiliassa tapauksia on todettu molemmissa yli viisi miljoonaa kappaletta. Tautiin kuolleita on yli miljoona, eli noin 4 % tapauksista. (Worldometers 2020) Ongelmallisen taudista tekee se, että toistaiseksi tautiin ei olla vielä löydetty lääkettä tai rokotetta.

Tutkimusta tehdessä 9.11.2020 uutisoitiin, että yhdysvaltalainen lääkejätti Pfizer on onnistunut kehittämään rokotteen, joka alustavien tietojen mukaan antaa jopa 90 % suojan koronavirusta vastaan. (Pfizer 2020) Tämän uutisen jälkeen esimerkiksi pörssit ympäri maailman lähtivät selvään nousuun.

Myös muut lääkeyhtiöt Pfizerin lisäksi, kuten Moderna, ovat onnistuneet kehittämään alustavien tietojen mukaan hyvin toimivat rokotteet. 2.12.2020 uutisoitiin jo, että Britanniassa ensimmäinen koronarokote sai käyttöluvan erityisluvan avulla nopeasti. (YLE 2020) Olettavissa voisi olla, että vuonna 2021 koronarokotteen avulla virus saataisiin kuriin.

3. Tapahtumateollisuus toimialana

Tapahtuma-ala käsittää erilaisten tapahtumien, kuten messujen, kokouksien, seminaarien, festivaalien ja muiden yksityis- ja yleisötapahtumien järjestämisen. Toimialalla on Suomessa yli 3200 toimivaa yritystä ja se työllistää noin 20 000 ihmistä vakituisesti, mutta myös 175 000 ihmistä tilapäisesti. Toimialan kokonaisarvo on 2,35 miljardia euroa ja sen vaikutukset ovat välillisesti suuret majoitus-, ravintola-, kuljetus- sekä vähittäiskaupan aloille, kuten alla oleva kuvio havainnollistaa. (Tapahtumateollisuus ry 2020)

Kuvaaja 2. Tapahtuma-alan eri osa-alueet ja välilliset vaikutukset. (Tapahtumateollisuus Ry, 2020)

Kuten kuvaaja 2 kertoo, tapahtumateollisuus on siis laaja kokonaisuus, joka ei kata vain tapahtumatoimistoa, vaan yleensä tapahtumiin tarvitaan esimerkiksi yritykset, jotka hoitavat audio- ja videotekniikan, somistuksen sekä catering-palvelun. Myös tapahtumatila ja mahdolliset esiintyjät ovat osa tapahtumateollisuutta. (Tapahtumateollisuus 2020)

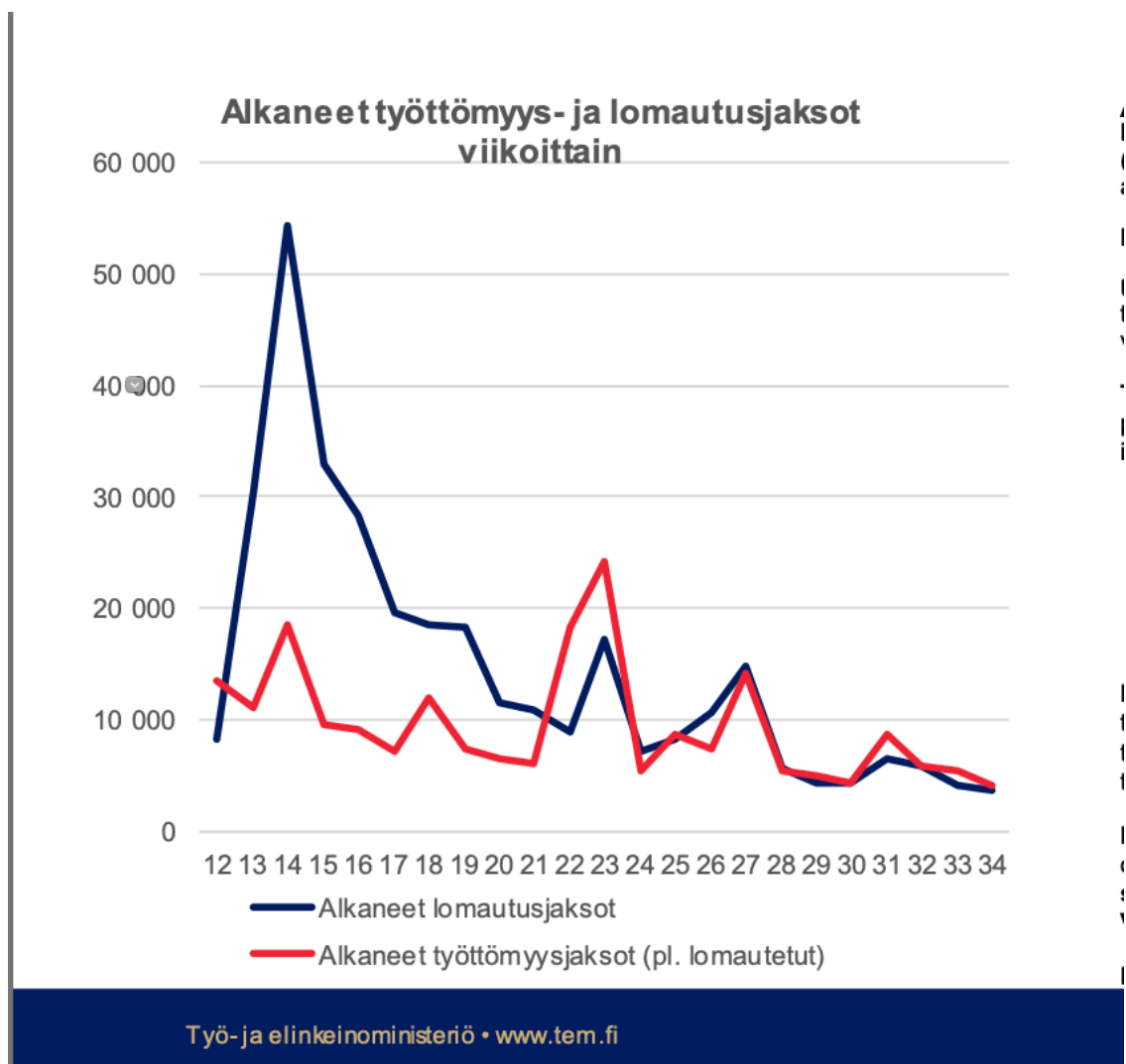
Fyysisten tapahtumien lisäksi on mahdollista järjestää erilaisia virtuaalitapahtumia, jotka ovat yleistyneet koronaviruksen takia kovaa vauhtia. Jo maaliskuussa 2020 kun koronavirus vasta rantautui Suomeen, kertoi tapahtumatoimisto Tapaus Oy:n toimitusjohtaja Timo Aalto, että tapahtumien peruuntuminen aiheutti valtavan kasvun erilaisten virtuaalitapahtumien kysynnälle. (Markkinointi ja Mainonta 2020)

4. Koronaviruksen vaikutukset Suomessa

4.1. Vaikutukset talouteen

Koronaviruksella ja sen aiheuttamilla rajoituksilla on ollut suuret taloudelliset vaikutukset. Tilannetta kuvaa hyvin Intrumin tekemä kyselytutkimus, jonka perusteella huomattiin, että jopa 45 % yrityksistä uskoi talouden ajautuvan taantumaan jo keväällä. (Intrum Payment Report 2020) Valtiovarainministeriö ennusti 5. lokakuuta julkistetussa katsauksessaan talouden supistuvan 4,5 % vuonna 2020. Tämä tarkoittaa huonoa Suomen taloudelle, mutta ennusteissa on jo palautumista ja kasvua vuodelle 2021. Kuitenkin vuonna 2020 julkinen velka kasvaa yli 20 miljardilla eurolla, mikä on erittäin huomattava määrä. (Valtiovarainministeriö 2020)

Vaikka talous kärsii huomattavasti koronatilanteesta, on huomattava myös, että Suomen talous sukelsi paljon muita euroalueen maita vähemmän. Lisäksi yksityinen kulutus elpyi syksyllä ennustettua nopeammin, jopa kriisiä edeltävälle tasolle. (OP 2020, suhdanne-ennuste)

Kuvaaja 3. Alkaneet työttömyys- ja lomautusjaksot viikoittain vuonna 2020 (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2020)

Yllä oleva kuvaaja 3 kertoo, kuinka massiivinen määrä alkaneita lomautusjaksoja oli keväällä 2020. Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan kuitenkin tällä hetkellä alkaneiden uusien lomautus- ja työttömyysjaksojen määrän suuntaus on tällä hetkellä laskeva. Heinäkuussa 2020 työttömyysjaksoja päättyi 70 000 ja alkoi 56 000, eli suunta on jo parempaan päin. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020)

4.2. Vaikutukset suomalaisiin yrityksiin yleisesti

Koronavirustilanne on aiheuttanut taloudellista haittaa erittäin monelle toimialalle Suomessa. Koronaviruksen vaikutus toimialoille ei kuitenkaan ole mielestäni täysin tasavertainen, kuten monesti talouskriiseissä se on ollut. Suurimpia kärsijöitä ovat esimerkiksi ravintola-ala, matkailuala sekä tapahtuma-ala, joiden liikevaihdot ovat romahtaneet hallituksen määräämien rajoitusten takia.

Esimerkkinä Helsingin pörssin ravintolajätti NoHo Partners Oyj, joka ilmoitti heti 1300 henkilöä koskevista YT-neuvotteluista, kun syksyllä 2020 Suomen hallitus kertoi uusista ravintoloita koskevista aukiolorajoituksista, kun tartunnat lähtivät nousuun. (NoHo Partners Oyj / Nasdaq Helsinki 2020)

Keväällä 2020 suomalainen lentoyhtiö Finnair Oyj tiedotti, että he tekevät 2 miljoonaa euroa tappiota päivässä. Tämä siksi, että lentokoneiden seisominen on erittäin kallista, mutta kukaan ei matkusta juuri minnekään rajoitusten takia, joten positiivista kassavirtaa ei ole. Tämän lisäksi Finnair joutui palauttamaan asiakkaille jo maksettuja lippuja sadoilla miljoonilla euroilla, koska lennot jouduttiin perumaan matkustusrajoitusten vuoksi. (Ilta-Sanomien 2020) Keväällä Suomen valtio pääomitti Finnairin toimintaa sadoilla miljoonilla euroilla koronakriisin takia. (MTV3 uutiset)

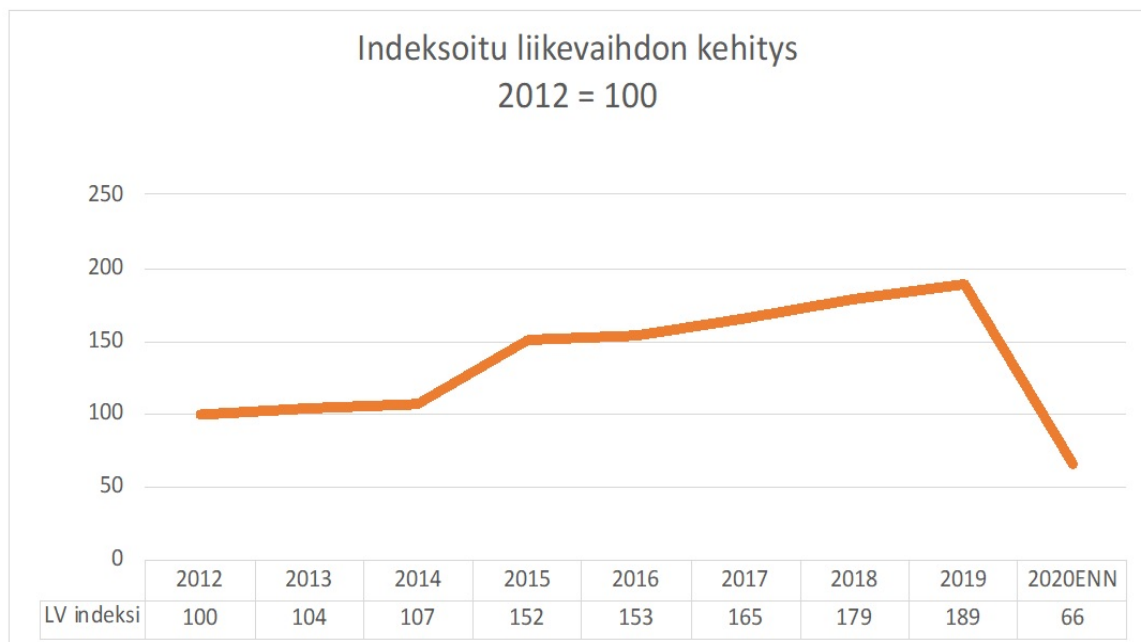
Yhtenä esimerkkinä taas toimii Nordea Oyj, joka joutui lopettamaan osingonmaksun Euroopan keskuspankin suosituksesta. (Kauppalehti 2020) Kuitenkin pankkisektorilla koronavirus ei ole vielä näkynyt niin rajusti, sillä osingonmaksua lähinnä lykättiin vuodelle 2021 ja Nordea teki vuoden 2020 kolmannella kvartaalilla lähes miljardin euron tuloksen. Myöskään luottotappiot eivät ole ainakaan Nordealla nousseet hälyttävälle tasolle, vaikkakin keväällä ennustettiin massiivisia luottotappioita. (Nordea 2020)

4.3. Vaikutukset tapahtuma-alan yrityksiin Suomessa

Tartuntojen vähentämiseksi erilaiset seminaarit, festivaalit, koulutustilaisuudet sekä muut tapahtumat ovat lähes kaikki peruttu tai siirretty. Esimerkiksi vielä joulukuussa 2020 edelleen kaikki sisä- ja ulkotiloissa tapahtuvat yleisötilaisuudet on kielletty aluehallintoviraston päätöksellä Uudellamaalla. (HUS 2020, Epidemiatilanne) Mikäli jotain tapahtumia pystytään järjestämään, ovat rajoitukset laskeneet kävijämäärää niin paljon, että tapahtumien järjestäminen ei ole taloudellisesti kannattavaa.

Koko koronavirustilanteen ajan suositukset ja rajoitukset ovat vaihdelleet paljon ja vielä 2020 joulukuussakin niitä jouduttiin muuttamaan esimerkiksi Uudellamaalla, sillä taudin tartunnat etenivät leviämisvaiheeseen. (HUS 2020, Epidemiatilanne) Esimerkkeinä alueellisista suosituksista on kasvomaskin käyttösuositus yli 15-vuotiaille, jonka mukaan esimerkiksi julkisissa tiloissa ja kulkuvälineissä tulisi käyttää kasvomaskia. Kaikki yksityistilaisuudet on suositeltu peruttaviksi ja etätyösuositus on voimassa, jolloin monet yritykset ovatkin siirtyneet kokonaan etätyöhön, mikäli mahdollista. Myöskin kaikki organisoitu harrastustoiminta on keskeytetty sisätiloissa ja yli 20-vuotiaiden harrastusvuorot on kielletty myös ulkona. (HUS 2020) Tämä mielestäni varmasti lisää taloudellista haittaa monelle urheilukentille ja urheiluseuroille, mutta valitettavasti koronatilanne vaatii toimia.

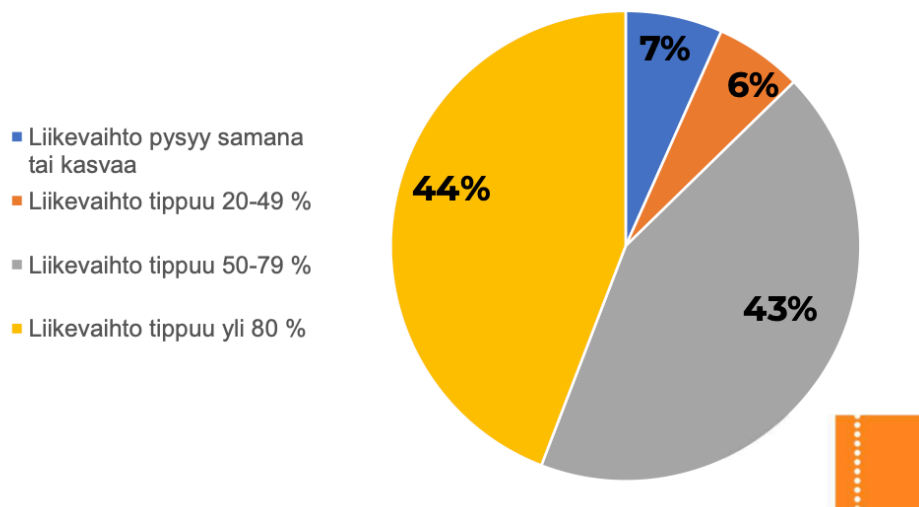
Tapahtumateollisuus Ry:n tutkimuksen mukaan 73 % yrityksistä liikevaihtoa synnyttävää liiketoimintaa on vähäisesti tai jopa ei lainkaan. Ja vain 4 % yrityksistä liikevaihtoa on hyvissä määrin. (Tapahtumateollisuus Ry 2020) Tutkimuksessa 87 % yrityksistä kertoi myös tekevänsä tänä vuonna tappiollisen tuloksen. Tämän lisäksi vain 50 % yrityksistä on toimintaedellytykset olla olemassa vain 2–5 kuukautta. (Tapahtumateollisuus ry 2020)

Kuvaaja 5. Alkuperäinen liikevaihdon kehitysennuste vuodelle 2020 (Tapahtumateollisuus Ry, 2020)

Kuvaaja (Kuvaaja 5.) on keväällä 2020 tapahtumateollisuuden tekemä ennuste, joista käy ilmi, että keväällä ennustettiin liikevaihtojen putoavan yli 60 %. Tämä tuntui mielestäni keväällä järkyttävältä.

Alla oleva Tapahtumateollisuus Ry:n tekemä kaavio (kuvaaja 4) kuvaa tapahtuma-alan yritysten liikevaihdon arvioitua kehitystä vuonna 2020. Tämä on tehty kuukausia myöhemmin kuin edellinen kuvaaja, ja valitettavasti ennusteet eivät ole ainakaan parantuneet. Vain seitsemällä prosentilla liikevaihto pysyy edes samalla tasolla heidän ennusteidensa mukaan. Suurimmalla osalla yrityksistä liikevaihto tippuu 50–79 % ja suurella osalla yli 80 %. (Tapahtumateollisuus ry 2020)

Kuvaaja 4. Tapahtuma-alan yritysten liikevaihdon kehitys (Tapahtumateollisuus Ry, 2020)

Tapahtuma-alan ahdinkoa kuvaa myös syksyllä 2020 järjestetty mielenilmaus eduskuntatalolla, jossa tapahtuma-alan henkilöstö ja edustajat vaativat valtiota tulemaan apuun. Tapahtuma-alan kokonaisarvosta uhkaa kadota jopa 1,5 miljardia vuonna 2020. (Tapahtumateollisuus 2020) Ylen uutisessa tapahtuma-alan yrittäjä totesikin, että "Me ollaan aika-moisessa nesteessä nyt". (Yle 2020)

Lisäksi Tapahtumateollisuus ry julkaisi 26.11.2020 verkkosivuillaan Hätäsanoma-nimisen avoimen kirjeen, joka on osoitettu ilmeisesti suomalaisille päättäjille. Tämä julkaisu on eräänlainen uusi hätähuuto alan järjestöltä ja siinä käsitellään alan vaikeaa tilannetta ja rajoitusten vaikutuksia. Julkaisussa vedotaan esimerkiksi hallitukseen ja eduskuntaan ja siinä todetaan, että "Tapahtumateollisuuden yritykset vaativat korvauksia elinkeinotoiminnan kieltämisen ja rajoittamisen aiheuttamista menetyksistä". (Tapahtumateollisuus ry 2020) Mielestäni tämä on hyvä vaatimus, mutta tilanne vaikea, sillä koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi erilaisia rajoituksia ja kokoontumiskieltoja on vain tehtävä.

5. Rahoituksesta yleisesti

Rahoituksella tarkoitetaan yleisesti yritysmaailmassa rahan hankkimista yrityksen investointeja tai muita kustannuksia varten. Moderni rahoitus -kirjassa yritystoiminnan kerrotaankin olevan helppoa: "tehdään investointeja, jotka tuottavat enemmän kuin niiden rahoittamisesta aiheutuu kustannuksia". (Knüpfer & Puttonen, 2012, 15.)

Rahoitus on siis erittäin tärkeä osa liiketoimintaa, sillä ilman rahoitusta yritystoiminnan aloittaminen voi olla hankalaa ja jatkossa yritys ei aina pysty pelkällä kassavirralla rahoittamaan investointejaan. Tämän takia markkinoilla on tarjolla monia eri rahoituksen muotoja sekä tarjoajia.

Varsinainen rahoitus voidaan jakaa pääomarahoitukseen ja tulorahoitukseen. Tulorahoituksella tarkoitetaan ylijääviä pääomia, joita kertyy yrityksen liiketoiminnasta. Pääomarahoituksessa on kaksi osaa, jotka ovat oma pääoma sekä vieras pääoma.

5.1. Oma pääoma

Yrityksen omalla pääomalla tarkoitetaan sellaista varallisuutta, jota ei olla velvoitettu maksamaan kenellekään takaisin. Se näkyy yrityksen taseessa vastattavaa-puolella.

Oma pääoma voidaan jakaa kahteen osaan, sisäiseen sekä ulkoiseen omaan pääomaan. Sisäinen pääoma tarkoittaa liiketoiminnasta voittona saatua kassavirtaa. Sisäistä omaa pääomaa saattaa siis kertyä paljonkin, mikä yritys on erittäin kannattava. Ulkoinen pääoma tarkoittaa osakkeita myymällä eli osakeannilla hankittua pääomaa. Tällaista kertyy yleensä esimerkiksi tilanteessa, jolloin yritys listataan pörssiin. (Knüpfer & Puttonen, 2012, 29–32.)

Oman pääoman määrä yrityksessä kuvaa sen vakavaraisuutta hyvin. Mikäli oman pääoman määrä on hallitseva, on yrityksellä parempi kyky selviytyä talouden taantumista tai yllättävistä liikevaihdon laskuista. Vakavaraisuutta kuvataan usein esimerkiksi omavaraisuusasteella.

5.2. Vieras pääoma

Yrityksen vieraalla pääomalla tarkoitetaan sellaista varallisuutta, joka on veloitettu mak samaan takaisin johonkin, eli se on yleensä siis velkaa. Se näkyy yrityksen taseessa myös vastattavaa puolella ja se jaetaan lyhytaikaiseen sekä pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan. Lyhytaikaisella tarkoitetaan alle vuoden maksuajalla olevaa pääomaa ja pitkäaikaisella yli vuoden maksuajalla olevaa. (Wikipedia 2020, Vieras pääoma)

Vieraalla pääomalla ei yleensä ole äänioikeutta yrityksessä, toisin kuin omalla pääomalla. Kuitenkin mahdollisessa konkurssitilanteessa vieras pääoma maksetaan takaisin ennen omaa pääomaa. Vieras pääoma on siis yritysjohton kannalta vähemmän joustavaa kuin oma pääoma, sillä vaikka yrityksellä menisi taloudellisesti huonosti, joutuu lainanantajalle maksamaan silti. (Knüpfer & Puttonen, 2012, 32.)

Omasta mielestäni tällä hetkellä vieraan pääoman käyttö voi olla myös yrityspuolella jär keväää, sillä lainojen korkotaso sekä muut kulut ovat poikkeuksellisen alhaiset verrattuna edellisiin vuosikymmeniin. Kuitenkin lähiaikojen taloudelliset epäselvyydet mahdollisesti vaikuttavat rahoituslaitosten lainanantoon negatiivisesti.

5.3. Rahoituksen tarjoajat ja vaihtoehdot

Yritykset voivat saada rahoitusta monesta eri lähteestä ja monessa eri muodossa. Ennen kuin käsitellään varsinaista koronarahoitusta, tässä kappaleessa esittelen muutaman esi merkin, joita normaalissa taloustilanteessa yrityksellä on valittavana.

5.3.1. Pankit

Pankit ovat yleisin vaihtoehto rahoituksen hakijalle, varsinkin mikäli kyseessä on aloittava yritys. Pankit myöntävät monia eri rahoitusvaihtoehtoja, kuten lainoja, osamaksurahoitusta, leasing-palveluja, limiittitilejä sekä factoring, eli laskurahoituspalveluja. (OP 2020) Pankkeja, jotka tarjoavat yrityksille palveluja ovat esimerkiksi Nordea, Osuuspankki sekä Aktia.

Pankit ovat monelle yrittäjälle tuttu vaihtoehto ja niillä onkin tarjota monien vaihtoehtojen lisäksi tietämystä ja apua yritysrahoitukseen liittyen. Pankista esimerkiksi lainaa hakiessa yleensä edellytetään vakuuksia, varsinkin jos kyseessä on aloittava yritys. Tämän takia monet yrittäjät päätyvät hakemaan lainaa niin sanotuilta varjopankeilta, eli rahoitusyh tiöiltä, jotka eivät toimi pankkisääntelyn piirissä. Varjopankkien hyviä puolia ovat yleensä joustavuus sekä ne eivät aina vaadi vakuuksia lainoja vastaan, mutta rahoitus on yleensä myös silloin kalliimpaa. (Wikipedia 2020, Varjopankki)

5.3.2. Valtion rahoituslaitokset

Valtiolla on eri tahoja, jotka tarjoavat rahoituspalveluja yrityksille Suomessa. Tällaisia ovat esimerkiksi Business Finland, Finnvera sekä ELY-Keskus. Nämä tahot ovat tarjonneet erilaisia koronarahoituksia sekä -avustuksia, joita käsitellään tutkimuksen myöhemmässä vaiheessa.

Business Finland on julkinen toimija, joka tarjoaa yrityksille kehitys- ja innovaatorahoitusta sekä kansainvälistymispalveluja. Sen tarkoituksena on myös edistää matkailua ja investointeja Suomeen. Organisaatiossa on töissä yli 600 ihmistä. (Business Finland, 2020)

Finnvera on valtion erityisrahoitusyhtiö sekä Suomen virallinen vientitakuulaitos. Senkin tehtävänä on edistää Suomalaisten yritysten vientiä, mutta se tarjoaa myös rahoitusta aloittaville yrityksille. Finnveralla on asiakkaita yli 20 000 kappaletta sekä sen vastuu-kanta on lähes 30 miljardia euroa. (Finnvera 2020, Tietoa Finnverasta)

ELY-keskuksella tarkoitetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta. Niitä on Suomessa 15 kappaletta ja niiden tarkoituksena on kehittää ja tukea taloudellista, sosiaalista ja ekologisesti kestävää hyvinvointia. ELY-keskukset myöntävät myös Euroopan Unionin tarjoamat rahoitukset Suomessa. (Wikipedia 2020, ELY-keskus)

5.3.3. Pääomasijoittajat

Yksi vaihtoehto yrityksille on etsiä mahdollinen pääomasijoittaja tai enkelisijoittaja, joka haluaa sijoittaa yritykseen omaa varallisuuttaan. Tällaisia sijoituksia haluavat yleensä startup-yritykset tai muut kasvuyritykset. Tällaiset yritykset eivät ole aluksi aina kannattavia, joten pääomasijoittajat tarjoavat rahaa omistusosuutta vastaan. Pääomasijoittajat toimivat yleensä tiiviissä yhteistyössä yritysjohton kanssa ja pyrkivät tekemään voitollisia sijoituksia, jotka realisoituvat yleensä vasta pörssilistautumisen tai yrityskaupan muodossa. Pääomasijoittajan yleinen sijoitusaika on 3–7 vuotta. (Pääomasijoittajat ry, 2020) Suomessa pääomasijoittajia löytyy Pääomasijoittajat ry:n sekä Finnish Business Angels ry:n kautta.

5.3.4. Joukkorahoitus

Joukkorahoitus nykyisin on yleistynyt rahoitustapa, jolla tarkoitetaan yleensä internetissä järjestettävää avointa rahoituskampanjaa. Tällaisia palveluita tarjoavat esimerkiksi suomalainen Investoi sekä yhdysvaltalainen Kickstarter. Joukkorahoitus on hyvä tapa kerätä rahoitusta, sillä se suunnataan yleensä suurelle joukolle ihmisiä, jolloin ihmisten on mahdollista tukea hanketta pienelläkin summalla. Joukkorahoitusta käytetään usein yritysmaailman lisäksi esimerkiksi kulttuurihankkeiden tai hyväntekeväisyyden rahoittamiseen. (Wikipedia 2020, Joukkorahoitus)

5.3.5. Muut rahoitustavat

Muita rahoitusvaihtoehtoja on tarjolla runsaasti, näistä esimerkkeinä leasingrahoitus, factoringrahoitus, myyntisaamisten ostaminen, osamaksurahoitus, ostolaskurahoitus sekä luottokorttirahoitus. Näitä vaihtoehtoja tarjoaa edellä mainitut pankit, erityisluottolaitokset sekä myös erilliset luottolaitokset, kuten luottokorttiyhtiöt. (Leppiniemi, 2009, 141–144.)

6. Koronarahoitus

Koronarahoitus on uusi termi, jolla tarkoitetaan rahoitusratkaisuja, joita lähinnä valtion rahoituslaitokset ovat tarjonneet koronakriisin aikana yrityksille. Business Finlandin johtaja Reijo Kangas kertoi elokuussa 2020, että "yli 60 000 yritystä on hakenut koronarahoitusta Business Finlandilta tai ELY-keskukselta". Lisäksi hänen mukaansa "Pienten yritysten joukossa koronarahoitukselle on ollut selkeästi suurta tarvetta". (Business Finland 2020)

6.1. Rahoituksen tarjoajat

6.1.1. Business Finland

Normaalien kehitys- ja innovaatorahoituksen lisäksi Business Finland avasi koronakriisitakia keväällä 2020 uuden rahoituspalvelun, jonka kautta yritykset pystyivät hakemaan avustuksia. Business Finland kutsuu rahoitusta "liiketoiminnan kehitysrahoitus häiriötilanteissa"-nimellä. Uusia rahoitushakemuksia Business Finland otti vastaan 8.6.2020 asti, jonka jälkeen uusia rahoituksen hakukierroksia ei olla aloitettu. (Business Finland 2020)

Lokakuuhun 2020 mennessä Business Finland on käsitellyt yli 26 000 rahoitushakemusta, joista 29,8 % eli 7877 kappaletta on saanut hylätyn päätöksen ja loput 70,2 % eli 18578 hakemusta on saanut hyväksytyt päätökset. Rahoitusta on myönnetty yhteensä 886,6 miljoonan euron edestä, jolloin rahoitettujen projektien keskiarvoksi tulee 47 724 €. Lokakuussa 2020 käsittelyssä on edelleen 2257 rahoitushakemusta. (Business Finland 2020)

6.1.2. ELY-Keskus

Koronarahoitusten jakaminen on jaettu lähinnä kahdelle taholle, joista ELY-keskus suunnitellaan rahoitukset yrityksille, joissa työskentelee enintään 5 henkilöä. Henkilömäärää laskettaessa täytyy ottaa huomioon myös lomautetut työntekijät. Rahoitusta voidaan myöntää Suomessa toimiville yrityksille, ja hakukelpoisia ovat osakeyhtiöt, avoimet yhtiöt, kommandiittiyhtiöt, osuuskunnat, toiminimet sekä yksityiset elinkeinoharjoittajat. Myöskin erityistapauksissa säätiöille ja yhdistyksille voidaan myöntää rahoitusta, mikäli voidaan osoittaa, että kyseessä on selkeästi voittoa tavoittelematonta liiketoimintaa. Yksinyrittäjille rahoitusta ei kuitenkaan myönnetä. (ELY-Keskus 2020)

ELY-keskus kertoo saaneensa 12.10.2020 mennessä 33 112 rahoitushakemusta, joista päätös on annettu jo 33 098 hakemukseen. Tukia on myönnetty 331 miljoonan euron edestä. (ELY-keskus 2020) Tukia ELY-keskus on myöntänyt rahallisesti paljon pienemmällä summalla kuin Business Finland, mutta tämä selittyy yritysten pienemmällä koolla, jolloin tarvetta rahoitukselle on vähemmän.

6.1.3. Valtionkonttori

Valtionkonttori on valtiovarainministeriön hallinnoima virasto, joka vastaa Suomen valtion lainoista, kassavaroista sekä velkojen riskinhallinnasta. Rahoitushakemusten paljouden sekä suuren tarpeen vuoksi heinäkuusta 2020 lähtien Valtiokonttori avasi myös oman palvelunsa, josta yritysten oli mahdollista hakea apua. Valtiokonttori myönsi kustannustukea yrityksille, joiden liikevaihtoon oli tullut merkittävää putoamista koronaviruksen vuoksi. Valtionkonttorin kustannustukea pystyi hakemaan 7.7 - 31.8.2020 välisenä aikana. (Valtiokonttori, 2020)

Valtionkonttorin kustannustuen tarkoituksena oli elinkeinoministeri Mika Lintilän mukaan "estää yritysten konkurssiaallon ja työpaikkojen menetykset. Tavoitteena on edesauttaa yritysten nopeaa toipumista koronaviruksesta ja välttää lomautusten muuttuminen irtisanomiseksi". (Työ- ja elinkeinoministeriö, kustannustuki, 2020)

6.2. Rahoituksen muodot

Business Finland tarjoaa kahta erilaista rahoitusta. Molemmat rahoitustyytit ovat avustusta, eli sitä ei tarvitse maksaa takaisin kenellekään, kunhan projekteista tehdään tarkat selvitykset, sekä kaikkia ohjeita noudatetaan. Business Finlandilla on oikeus keskeyttää rahoitus ja vaatia sen palautusta, mikäli ohjeista poiketaan. (Business Finland 2020)

Ensimmäinen Business Finlandin tarjoama vaihtoehto on esiselvitysrahoitus, jonka tarkoituksena on tarjota koronavirukseen aiheuttamaan häiriötilanteeseen apua. Rahoituksella voi Business Finlandin mukaan "selvittää ja suunnitella itselleen uusia liiketoimintoja, korvata alihankintaketjuja ja tuotannon organisoimista koronan aiheuttamassa häiriötilanteessa ja sen jälkeen." Tämän rahoituksen suuruus on 80 % projektin kokonaiskustannuksista, enintään 10 000 euroa. (Business Finland 2020) Eli tämä rahoitustyyppi on tarkoitettu nopeaksi avuksi yrityksille.

Toinen tarjottu rahoitusmuoto on kehittämisrahoitus. Tämän kehittämisrahoituksen tarkoituksena on kehittää jotain uutta tuotetta tai liiketoiminnan osa-aluetta, eikä sitä voi käyttää yrityksen varsinaiseen operatiiviseen liiketoimintaan. Operatiivisena liiketoimintana pidetään esimerkiksi markkinointikuluja tai henkilöstön palkkakuluja, jotka eivät liity kehittämisrahoituksen projektiin. Rahoitusta ei myöskään saa käyttää erilaisten verkkokauppojen pystyttämiseen, sillä niihin on tarjolla erillisiä verkkokaupan rahoitusvaihtoehtoja. Kehittämisrahoituksen maksimimäärä on 100 000 euroa, joka on myös 80 % projektin kokonaiskustannuksista. Tällöin kokonaiskustannukset on siis oltava 125 000 euroa. (Business Finland 2020)

ELY-keskuksen myöntämä koronarahoitus on suurimassa osin sama, kuin Business Finlandin tarjoama. Erona toki jo mainittu yrityksen koko, eli nämä rahoitukset myönnetään vain alle viiden henkilön yrityksille. Nämä rahoitukset ovat myös tarkoitettu yrityksille, jotka ovat kärsineet tilapäisiä liiketoiminnallisia häiriöitä koronaviruksen takia. (ELY-Keskus 2020)

Valtionkonttorin tarjoama kustannustuki poikkeaa kehittämisrahoituksesta siten, että sitä voi käyttää operatiivisen toiminnan kuluihin. Tuen suuruus oli yrityskohtainen, mutta josain tilanteissa huomattavasti suurempi kuin Business Finlandin sekä ELY-keskuksen tuet. Tuen alaraja oli 2000 euroa ja yläraja jopa 500 000 euroa. (Valtionkonttori, 2020)

6.3. Rahoituksen ehdot

On hyvä huomata, että nämä rahoitukset ovat niin sanottua de minimis- rahoitusta. De minimis tarkoittaa vähämerkityksistä tukea, jonka myöntämisestä ei tarvitse tehdä ennakkoilmoitusta Euroopan unionin komissiolle. Tällaisia rahoituksia voidaan yhdelle yritykselle myöntää maksimissaan 200 000 euroa kolmen peräkkäisen verovuoden kuluessa. Rahoituksen hakija vastaa aina siitä, ettei tämä määrä ylity. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020)

Business Finlandin ja ELY-keskuksen rahoitusten ehtona ei ole korkoa, sillä rahoitukset ovat avustuksia, eikä niitä tarvitse maksaa takaisin. Muuten ehtona on projektin tarkka seuranta. Kaikki projektin kustannukset pitää yksilöidä ja ne on voitava olla yhdistettävissä kirjanpitoon. Projekti on myös toteutettava alkuperäisen suunnitelman mukaan, mikäli siihen ei haeta muutosta. Projekteista on myös kirjattava loppuraportti viimeistään neljän kuukauden kuluessa sen aloittamisesta. (Business Finland 2020)

Valtionkonttorin tuessa ei myöskään ole erityisiä ehtoja, paitsi että toimialan pitää kuulua tuen piiriin, liikevaihdon on täytynyt pudota yli 30 % edelliseen vuoteen nähden sekä yrityksellä on oltava vaikeasti sopeutettavia kiinteitä kuluja ja palkkakuluja. Mikäli yritys on saanut Business Finlandin tai ELY-keskuksen jakamaa tukea, vähennetään nämä tuet Valtionkonttorin myöntämästä määrästä. (Valtionkonttori, 2020)

6.4. Tilapäinen TKI-laina häiriötilanteisiin

Eri tukien lisäksi Business Finland tarjosi loppuvuonna 2020 vielä uuden rahoitusvaihtoehdon koronaviruksesta kärsiville yrityksille. Joulukuun 2020 loppuun asti haettavissa on uusi tilapäinen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiolaina. Business Finland on valtuutettu myöntämään 300 miljoonan euron edestä lainoja, joten monelle yritykselle on varmasti tuossa apua. Rahoituksen pääpaino on erityisesti tukea työllisyyttä suomalaisessa yhteiskunnassa. (Business Finland 2020, TKI-laina)

Tämä rahoitus on Business Finlandin mukaan tarkoitettu kotimaisilla tai kansainvälisillä markkinoilla toimiville osakeyhtiöille, mutta rahoitusta voivat hakea myös säätiöt tai yhdistykset, joilla on merkittävää liiketoimintaa. Kuitenkin rahoituksen edellytyksenä on se, että koronaviruksen vaikutus yrityksen liiketoimintaan on selvästi esitettävissä Business Finlandille. Rahoitus ei ole tarkoitettu yksityisyrityksille, avoimille yhtiöille tai kommandiittiyhtiöille, eikä suurille yrityksille. (Business Finland 2020, TKI-laina)

Rahoitus on tarkoitettu erityisesti seuraaville aloille:

- Kauppa
- Logistiikka
- Majoitus- ja ravitsemistoiminta
- Matkailu
- Sosiaali- ja terveyspalvelut
- Henkilöstövuokrauspalvelut
- Ohjelmistoliiketoiminta
- Teollisuus

Kuva 1. Kuvakaappaus Business Finlandin sivuilta, jossa on lueteltu TKI-lainan kohdistetut toimialat.

Kuten kuvasta (Kuva 1.) ilmenee, tämä TKI-laina on suunnattu monille eri toimialoille. Moni toimialoista on pahasti kärsinyt koronavirustilanteesta, kuten juuri matkailu ja ravitsemistoiminta. Tässäkään listassa ei ole mainittuna tapahtuma-alan yrityksiä. Tämän alan yrityksillä on kuitenkin mahdollisuus hakea tätä lainaa ja toivonkin, että niitä myönnetään tapahtuma-alan yrityksille helposti.

TKI-lainan minimisumma on 100 000 euroa ja maksimisumma kotimaan markkinoilla toimivalla yrityksellä on 500 000 euroa. Business Finlandin mukaan kansainvälistä kasvua hakevien yritysten rahoitus arvioidaan tapauskohtaisesti. Tässäkin tapauksessa lainan kuluja ei voi käyttää operatiivisiin kuluihin, vaan yrityksellä on oltava jokin projekti, johon lainan varat suunnataan. Business Finland rahoittaa projektin kuluista 50–70 %. Projektien rahoitus kuitenkin maksetaan pääsääntöisesti jälkikäteen, joten yrityksen on pystyttävä maksamaan projektin kustannukset ensin itse. (Business Finland 2020, TKI-laina)

TKI-lainan laina-aika on 7–10 vuotta, mutta lainoihin myönnetään pääsääntöisesti kolmen vuoden lyhennysvapaa, mikä on erittäin hyödyllinen varsinkin koronatilanteessa. Laina on Business Finlandille riskilainaa, eli sille ei tarvitse antaa vakuuksia. Mikäli projekti epäonnistuu, eikä yritys pysty maksamaan lainaa takaisin, korot ja laina voidaan muuttaa avustukseksi, jolloin lainaa ei peritä. (Business Finland 2020, TKI-laina)

6.5. Muita koronarahoituksen tyyppejä

Varsinkin siis valtion sijoitusyhtiöt ovat yrittäneet auttaa kaikin keinoin koronaviruksen aiheuttamassa ahdingossa. Myös Finnvera on tarjonnut apuaan, mutta se on keskittynyt takaustuotteisiin, eli pankit varsinaisesti rahoittavat yrityksiä ja Finnvera takaa lainat. Tällöin lainojen myöntäminen on pankeille vähempiriskistä ja lainan myöntäminen helpottuu huomattavasti. Finnvera tarjoaa myös ”fast track” – menettelyä, jolloin lainan myöntäminen on erittäin nopeaa. Tämä koskee 150 000–1 000 000 euron lainoja. (Finnvera 2020)

Takaustuotteiden hinnoittelua myös alennettiin koronakriisin takia. Finnveran takauksen vuosittainen takausprovisio on enintään 1,75 % ja toimitusmaksu 0,1 % takauksen määrästä. (Finnvera 2020)

Takaustuotteiden lisäksi Finnvera tarjoaa lainoja yrityksille myös itse. Finnveran tarjoamat lainat ovat käyttöpääomalainaa, joiden määrä on 50 000–300 000 euroa. Lainojen ehtona on kuitenkin se, että yrityksen toiminta on ollut kannattavaa ennen koronakriisiä, eikä yrityksellä saa olla maksuhäiriömerkintöjä eikä sen oma pääoma saa olla negatiivinen. (Finnvera 2020)

Finnvera siis ei myönnä suoraa avustusta tai tukea, mutta rahoitukseen sisältyy Finnveran mukaan ”laskennallista valtiontukea, joka näkyy rahoituksen EU:n markkinahintatasoa edullisempänä hintana tai ehtoina”. Eli Finnveran myöntämän laskennallinen tuki kuuluu myös jo mainittuun de minimis -tukeen, eli sitä voi saada enintään 200 000 euroa kolmen vuoden aikana. (Finnvera 2020)

Myös valtion pääomasijoitusyhtiö Tesi, eli Suomen teollisuussijoitus Oy käynnisti rahoitusohjelman, jossa se teki 1–10 miljoonan euron sijoituksia koronaviruksesta kärsineisiin yrityksiin. Tämän tavoitteena oli, ”ettei terveitä yrityksiä päästetä konkurssiin poikkeuksellisen ja niiden liiketoimin nasta riippumattoman kriisin seurauksena.” (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020) Tämä rahoitusohjelma kuitenkin koskee vain keskisuuria yrityksiä, joten sitä ei tässä tutkimuksessa käsitellä sen syvemmin. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020)

Yksinyrittäjille kehitettiin mahdollisuus hakea tukea kunnalta koronakriisin takia. Tukea pystyi hakemaan kuka tahansa taloudellista toimintaa yksin harjoittava päätoiminen yrittäjä. Kotikunta järjesti sähköisesti tai paperisesti mahdollisuuden hakea tukea, jota myönnettiin korkeintaan 2000 euroa yritystä kohden. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020)

Mielestäni on hyvä mainita myös yrittäjille myönnetty erikoisturva, sillä koronaviruksen takia poikkeuksellisesti yrittäjien on mahdollista saada työttömyyskorvausta ainakin kansaneläkelaitoksen kautta. Yrittäjän on mahdollista ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi TE-palveluissa ja työmarkkinatukea myönnetään ainakin 31.3.2021 asti. (Kela 2020) Normaaliosuhteissahan yrittäjällä ei ole mahdollisuutta hakea tällaista korvausta, mikäli työtilanne on huono.

Lisäksi on hyvä huomata, että jopa työ- ja elinkeinoministeriö neuvoi yrityksiä olemaan ensimmäisenä yhteydessä pankkiin ja muihin yrityksen rahoittajiin. Tämä on hyvä neuvo, sillä lähes poikkeuksetta pankit ja muut luotonantajat ovat myöntäneet yrityksille ja yksityisille tahoille pitkiä lyhennysvapaita ja maksuaikajoustoja. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020)

6.6. Rahoituksen hakeminen

ELY-keskuksen, Business Finlandin, Finnveran sekä Valtionkonttorin rahoituspalvelut toimivat sähköisesti internetissä. Avustuksien hakeminen tehtiin asiointipalvelun kautta, jonne yritysten piti selvittää esimerkiksi rahoituksen tarpeen syy, haettava määrä sekä toimittaa edellisen vuoden tilinpäätös. Varsinkin Business Finlandin projektirahoituksen kohdalla oli myöhemmin haastateltavien yrittäjien mukaan tehtävä selvä suunnitelma toteutettavasta projektista. Hakemuksen lähettämisen jälkeen tietoja ei voinut enää täydentää. (ELY-keskus 2020)

Hakemuksen peruuttaminen oli kuitenkin helppoa, pelkkä diaarinumerolla varustettu viesti Business Finlandin kirjaamoon riitti. Tämän jälkeen hakemus peruttiin ja yrittäjään oltiin yhteydessä. (Business Finland 2020)

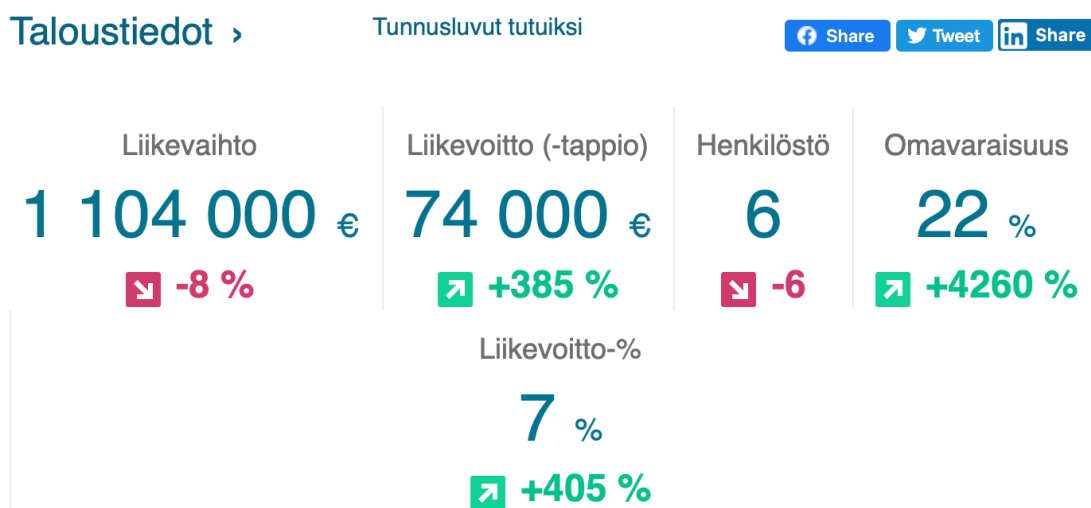
Varsinkin haastattelujen perusteella ja uutisia lukeneena rahoituksen hakeminen saattoi olla monen yrittäjän mielestä monimutkaista ja hidasta. Yrityksille avattiin kuitenkin esimerkiksi erillinen Yritys-Suomen Talousapu-neuvontapalvelu, jossa avustettiin koronaviruksen takia maksuvaikeuksiin joutuneita yrityksiä. Lisäksi niin Business Finlandille kuin muillakin rahoituksia myöntäneillä tahoilla oli omat neuvontapalvelut. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020) Täytyy kuitenkin myöntää, että itse en kokeillut soittaa neuvontapalveluihin, joten voi olla, että niissä on ollut erittäin pitkät vastausajat.

7. Haastattelujen tulokset

Haastattelin opinnäytetyötä varten kolmea tapahtuma-alan yrittäjää ja kyselin heiltä kysymyksiä koronaviruksen vaikutuksista heidän yrityksensä toimintaan sekä heidän mielipiteitään ja ennusteitaan koronaviruksesta. Lisäksi haastattelussa käsiteltiin koronarahoitusta, sen hakemisprosessia ja mielipiteitä rahoituksen jakotavasta sekä mediakeskustelusta.

Päällisin puolin haastatteluista jäi mieleen yrittäjien turhautuneisuus koronavirusta kohtaan, mutta yrittäjille selkeästi oli luottoa ja uskoa tulevaisuuteen. Mielestäni oli myös hieno nähdä, että jokainen yrittäjä on sopeuttanut liiketoimintaansa ja keksinyt uusia ideoita selviytyäkseen kriisistä. Koronarahoituksesta kävimme mielenkiintoisia keskusteluja ja oli yllättävää huomata, kuinka negatiivinen suhtautuminen oli päällisin puolin jaettuihin tukiin, mutta omiin saatuihin tukiin oltiin kuitenkin tyytyväisiä.

Opinnäytetyössä en tule käsittelemään nimeltä näitä yrityksiä, mutta esittelen yritykset yleisellä tasolla:

Kuva 2. Kuvakaappaus Asiakastiedon sivuilta, joista ilmenee Yrityksen A tunnuslukuja.

Yritys A on Helsingissä sijaitseva mainostoimisto, jonka päätoimiala on tapahtumajärjestäjä. Yritys on perustettu 1989, eli se on Suomen yksi vanhimmista tapahtumajärjestäjistä. Yrityksen liikevaihto oli vuonna 2019 1,1 miljoonaa euroa ja yrityksessä työskenteli 6 henkilöä. Tilikauden tulos oli 70 000 euroa. Tästä yrityksestä haastateltavana oli yhtiön toinen perustaja, joka toimii myös toimitusjohtajana sekä hallituksen puheenjohtajana.

Taloustiedot >

Tunnusluvut tutuiksi

Liikevaihto	Liikevoitto (-tappio)	Omavaraisuus	Liikevoitto-%
226 000 €	15 000 €	89 %	7 %
↘ -3 %	↘ -74 %	↗ +1 %	↘ -74 %

Kuva 3. Kuvakaappaus Asiakastiedon sivuilta, joista ilmenee yrityksen B tunnuslukuja.

Yritys B on Pirkanmaalla toimiva tuotantoyhtiö, joka on erikoistunut tapahtumatekniikkaan. Yritys on perustettu vuonna 2013 ja sen liikevaihto oli 2019 vuonna 226 000 euroa. Yrityksessä työskenteli yksi henkilö, sillä tapahtuma-alalla käytetään paljon freelancereita. Tilikauden tulos oli 12 000 euroa. Yrityksestä haastateltavana oli toimitusjohtaja, joka on myös perustanut yrityksen.

Taloustiedot >

Tunnusluvut tutuiksi

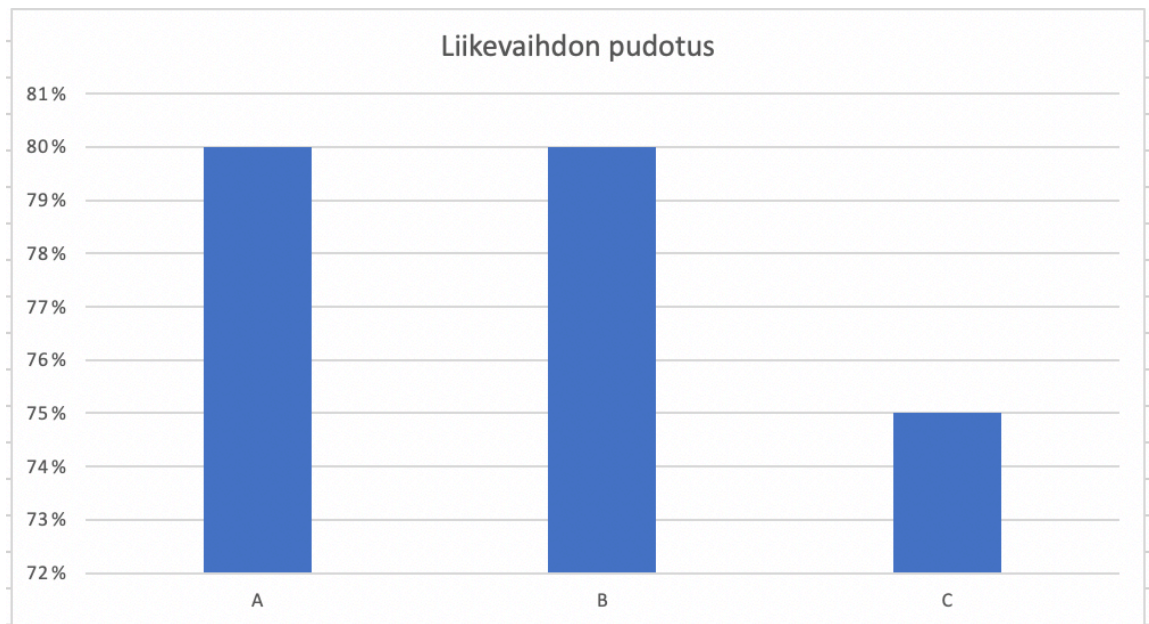
Liikevaihto	Liikevoitto (-tappio)	Henkilöstö	Omavaraisuus
2 864 000 €	270 000 €	10	28 %
	Liikevoitto-%		
	9 %		

Kuva 4. Kuvakaappaus Asiakastiedon sivuilta, joista ilmenee yrityksen C tunnuslukuja.

Yritys C on Turussa sijaitseva tapahtumatuotantoyritys. Yritys on perustettu vuonna 2018 ja sen liikevaihto oli 2019 tilikaudella 2,9 miljoonaa euroa. Yrityksessä työskenteli 10 henkilöä ja tilikauden tulos oli 215 tuhatta euroa. Tästä yrityksestä haastateltavana oli hallituksen jäsen, joka toimii myös toimitusjohtajan sijaisena.

Kaikki yritykset tekevät tapahtumia ympäri Suomen. Mielestäni oli hyvä ottaa tutkimukseen yrityksiä, jotka toimivat hiukan eri puolilla maata. Vaikka otanta haastatteluun ei ollut kovin laaja, niin vastaukset olivat hyvinkin samankaltaisia joka yrityksellä, joten mielestäni tutkimus antaa hyvän kuvan lähes koko alan tilanteesta.

7.1. Vaikutukset yrityksen liikevaihtoon

Kuvaaja 6. Haastateltujen yritysten liikevaihtojen pudotus.

Kaikki yritykset kokevat suuren pudotuksen liikevaihdossa tänä vuonna, kuten kuvaajasta 6 voidaan huomata. Pienin liikevaihdon pudotus oli yrityksellä C, jonka yrittäjä arvioi liikevaihdon tippuvan "vain" 75 %. Kaikkien yrittäjien vastauksissa toistui kuitenkin se, että syksyllä ja loppuvuonna virtuaalitapahtumat ja verkkotekniikka on ollut hyvässä kasvussa. Yritys B:n yrittäjä arvioi jopa, että tilikauden tulos saattaa olla "ihan ok". Yrityksen A toimitusjohtaja arvioi tuloksen olevan tappiollinen.

Varsinkin yritykset B ja C toimittavat tapahtumatekniikkaa paljon erilaisille festivaaleilla kesäsesongin aikana, mutta kun kaikki festivaalit oli peruttu, niin pudotus liikevaihdossa on niin suuri.

7.2. Työntekijöiden irtisanomiset ja lomautukset

Tapahtumien peruuntumisen takia työt ovat olleet vähissä ja yritysten on ollut pakko laittaa kulut kuriin, joten työntekijöitä on jouduttu irtisanomaan ja lomauttamaan. Yritys A lomautti keväällä 2020 kaikki työntekijänsä, sillä töitä ei yksinkertaisesti ollut. Vasta syksyllä yritys on voinut tarjota työntekijöille töitä ja tällä hetkellä lähes kaikki työntekijät ovat palanneet töihin.

Yrityksen B yrittäjä kertoikin, että audiovisuaalisella alalla ihmiset työskentelevät usein freelancereina, joten hänellä ei ole varsinaisia työntekijöitä kuukausipalkalla. Hänellä kuitenkin on usein samoja henkilöitä työtehtävissä, ja varsinkaan kesällä yrityksellä ei ollut tarjota töitä.

Yritys C joutui lomautusten lisäksi irtisanomaan työntekijöitä. Varsinaisia lukuja ei kerrottu, mutta tilanne on ymmärrettävä, sillä varsinkin keväällä ja kesällä tulevaisuuden näkymät ovat olleet erittäin epäselvät.

7.3. Mahdolliset muut vaikutukset päivittäiseen työhön

Seuraavaksi yrittäjiltä kysyttiin yleisellä tasolla, että onko koronavirus vaikuttanut yrityksen jokapäiväiseen toimintaan. Mielestäni oli yllättävää kuulla, että koronavirus ei ole muuttanut hirveästi päivittäistä toimintaa. Maskisuositusten takia kuitenkin kaikki yrittäjät totesivat, että tapahtumissa sekä asiakastapaamisissa he käyttävät hengityssuojaimia.

Hengityssuojainten käytön lisäksi ainakin yrityksessä A on tehty lähinnä etätöitä. Yrityksen A yrittäjän mukaan asiakaspalaverit sekä muutkin työtehtävät ovat sujuneet hyvin ja positiivista on se, että aikaa säästyy esimerkiksi auton ajamisen sijaan muuhun työntekoon. Keskustelimme yrittäjän kanssa kuitenkin asiasta enemmän ja tulimme siihen johtopäätökseen, että on huomattavasti mukavampaa sekä selkeämpää olla kasvojen tekemisissä, sillä verkkotapaamisissa ei tule samanlaista ihmiskontaktia.

Mielestäni koronavirus on saattanut muuttaa alaa ja yleisesti maailmaa niin paljon, että hengityssuojainten käyttö yleistyy huomattavasti tulevaisuudessakin, vaikka rokote löytyisikin virukseen.

7.4. Rahoituksen tarve ja hakeminen

Haastattelussa käsiteltiin seuraavaksi koronarahoitusta ja tukia, jotka aiemmin on jo tutkimuksessa käyty läpi. Yritys A ja C olivat hakeneet koronarahoitusta. Yritykset olivat hakenneet rahoitusta Business Finlandilta. Yritys B ei ollut hakenut, mutta yrittäjä kertoi, että hän oli hakenut toiselle omistamalleen yritykselle, joka on keskittynyt kaluston vuokraamiseen.

7.5. Hakuprosessi

Kaikki yrittäjät kritisoivat rahoitusten hakuprosessien sekavuutta sekä vaikeutta. Yrittäjän A mukaan epäselkeyden lisäksi hakuprosessia vaikeutti se, että rahoituskäsittelijät tekivät virheitä, kuten katsoivat väärää tilinpäätöstietoa ja kun asioita selvitettiin, saattoi käsittelijä vaihtua ja asia jouduttiin aloittamaan alusta.

Yrittäjän B mukaan rahoituksesta puhuttiin äärimmäisen epäselkeästi ja hänen jopa annettiin ymmärtää, ettei hänen yrityksellään ole mahdollisuutta saada rahoitusta. Koska hänen oli annettu ymmärtää, ettei hänen yritykselleen myönnetä rahoitusta, hän ei myöskään sitä hakenut. Kuitenkin hänen mukaansa täysin vastaavat yritykset olivat saaneet kymmeniä tuhansia euroja rahoitusta. Yrittäjä luonnehti tunteitaan, että ”kyllä vitutti”.

Yrittäjä C ei myöskään kokenut rahoituksen hakemista ollenkaan selkeäksi tai nopeaksi prosessiksi.

7.6. Rahoituspäätökset

Valtion rahoituslaitosten myöntämissä rahoituksissa on mielestäni hyvää se, että ne ovat läpinäkyviä. Kaikkien yritysten päätökset ovat avoimesti tarkastettavissa internetissä. Alla olevassa kuvassa (Kuva 5.) näkyy yritysten A ja C tiedot, sekä myönnetty rahoitus. Nimet ja y-tunnukset on rajattu pois. (Business Finland 2020)

Yksityiskohtaiset tiedot

Yrityksen kokoluokka	Toimialaryhmä	Toimiala	Maakunta	Kunta	Myönne yhteer
Totals					109 3
pieni	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	Mainostoiminta ja markkinatutkimus	Uusimaa	Helsinki	100 0
mikro	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle	Varsinais-Suomi	Turku	9 3

Kuva 5. Näyttökuvaa Business Finlandin kotisivuilta (Business Finland, 2020)

Yritys A sai Business Finlandilta myönteisen rahoituspäätöksen kehitysrahoituksesta. Myönnetty rahoitus oli siis 100 000 euroa. Kuten jo mainittiin, tätä rahoitusta ei saa käyttää operatiiviseen toimintaan, vaan se myönnettiin liiketoiminnan kehittämiseen. Yrittäjän mukaan rahoituksella kehitetään virtuaalitahtumakonseptia ja sen käyttöönottoa.

Yritys B ei saanut tukea, sillä se ei sitä hakenut.

Yritys C sai myöskin Business Finlandilta myönteisen päätöksen ja heille myönnettiin rahoitusta 9360 euroa. (Business Finland 2020) Yritys C oli hakenut rahoitusta myös valtionkonttorilta, joka avasi rahoituspalvelun heinäkuussa, mutta sieltä heille ei ollut myönnetty rahoitusta, sillä he olivat jo saaneet sitä Business Finlandilta.

Rahoituksessa ongelmana on ollut myös se, että käsittelyajat ja rahoituksen konkreettinen saaminen on ollut erittäin pitkä. Esimerkiksi Yrityksen A yrittäjä totesi, että heillä meni yli puoli vuotta saada rahoitus. Mielestäni tämä on liian pitkä aika ja moni yritys olisi voinut mennä konkurssiin tämän keston takia. Kuitenkin koronavirus eteni niin nopeaa vauhtia, rahoitusasiat hoidettiin kiireellisesti sekä hakemuksia tuli suuri määrä, joten on vaikea kritisoida mielestäni asiaa sen enempää.

7.7. Mielipide rahoituksesta ja niiden jakotavasta

Pitkien käsittelyaikojen sekä epäselkeiden ohjeiden lisäksi yrittäjillä oli muutakin negatiivista sanottavaa tarjotuista rahoitusvaihtoehdoista. Kaikki yrittäjät olivat yhtä mieltä siitä, että koronatuikia on jaettu huomattavasti väärille tahoille ja väärin perustein. Esimerkiksi tukia on heidän mielestään jaettu paljon yrityksille, joihin koronavirus ei ole juurikaan vaikuttanut. Yrittäjä C antoi esimerkin: "Väärin meni. Yksinyrittäjä bloggaaja pienillä kuluilla saa tukea 100 000 euroa vaikka uuden suklaan kehittämiseen, mutta kymmeniä ihmisiä työllistävä yritys jää ilman." Yrittäjä B:n mielestä vaikuttaa siltä, ettei hallitus ja media tiedä muita ammatteja, kuin ne, jotka esitellään lasten satukirjoissa. Nämä kommentit kuvaavat hyvin yrittäjien turhautuneisuutta koronavirukseen ja sen aiheuttamaan tilanteeseen.

Yrittäjien mielestä mediakeskustelu, jota käsitellään myöhemmässä vaiheessa tutkimuksessa, on ollut osittain hyvä asia. Esimerkiksi monet yritykset ovat palauttaneet tukia aiheettomana sekä mahdolliset epäkohdat jakotavassa ovat olleet esillä mediassa. Yrittäjä A:n mielestä kuitenkin suuren mediakeskustelun ongelmana on se, että tavalliset kansalaiset luulevat nyt, että yrityksille on jaettu "pilvin pimein" rahaa. Tämä ei hänen mielestään pidä paikkaansa, vaan rahaa olisi voitu suunnata enemmänkin kärsivälle alalle.

7.8. Yrittäjien ennusteet koronaviruksen kestästä

Haastattelussa kysyttiin lopuksi yrittäjien ennusteita siitä, kuinka pitkään koronavirus tulee vaikuttamaan heidän yrityksensä liiketoimintaan. Ennusteet hiukan vaihtelivat, mutta kukaan ei sanonut, että koronavirus olisi tämän vuoden puolella ohitse.

Yrittäjä A arveli, että koronavirus ei vaikuta liiketoimintaan enää 2021 kevään jälkeen. Yrittäjä B taas arvioi, että vaikutus on vielä noin vuoden verran, mutta hän lisäsi, että vaikutus voi olla myös positiivinen. Tämä sen takia, koska hänen ydinliiketoimintansa on virtuaalitahtumiinkin toimitettava audiovisuaalinen tekniikka, kuten kamerat, mikrofonit ja muut laitteet. Näille palveluille on hänen mukaansa nyt suuri kysyntä, joka voi jatkua tulevaisuudessaakin. Yrittäjä C arvioi koronaviruksen vaikuttavan osaltaan vielä vuonna 2022.

Kaiken kaikkiaan yrittäjillä on luottoa siihen, että rokote tai muu lääke koronavirukseen löytyy ja tapahtumat saavat jatkoa. Oma mielipiteeni on se, että ihmiset ovat olleet niin paljon etätöissä ja kotona, että kun lääke virukseen löytyy, niin erilaiset festivaalit ja juhlat tulevat olemaan hyvin suosittuja.

8. Korona-avustukset mediassa

Korona-avustukset ovat olleet paljon esillä mediassa, ja ne ovat herättäneet erittäin paljon keskustelua. Sosiaalisessa mediassa on ollut kommentteja, jossa epäillään, että tuet eivät ole kohdistuneet oikeudenmukaisesti. Yksi suurimmista kohun aiheista oli, kun keväällä 2020 Postin toimitusjohtajan yritys Idego Consulting sai 100 000 euroa korona-avustusta. (MTV Uutiset 2020) Kohun aihe syntyi siitä, että yrityksessä ei työskentele Postin toimitusjohtajan lisäksi muita kuin hänen oma vaimonsa, joten ihmisten mielestä ei ole kohtuullista myöntää näin suurta rahasummaa yritykselle. Yrityksen liikevaihto on ollut noin 50 000 euroa vuonna 2016 ja sen liiketulosprosentti on erinomainen. (Finder.fi, 2020) Joidenkin mielestä vaikuttaisi siis siltä, ettei varsinaista tarvetta rahoitukselle ole ollut, mutta yrityksellä on mahdollisesti ollut kehitysidea liiketoimintaansa, johon rahoitus on myönnetty hyväksytyin perustein.

Toinen esimerkki mediakohusta oli, kun Suomen huutokauppakeisarina tunnettu Aki Palsanmäki ja hänen vaimonsa omistama yritys sai Business Finlandilta 100 000 euron tuen. Pariskunta sai sosiaalisessa mediassa lukemattomia kommentteja asiaan liittyen ja heille lähetettiin myös esimerkiksi tappouhkauksia. Muutamia viikkoja myöhemmin he palauttivat koko 100 000 euron tuen Business Finlandille. Palsanmäki kertoi, että kehitysrahoitukselle olisi ollut paljon tarvetta yrityksessä, mutta henkisen paineen takia heidän oli palautettava tuki. (Ilta-Sanomat 2020)

Yrityksillä oli mahdollisuus palauttaa tai perua rahoitushakemuksensa, ja yli 80 yritystä palauttikin tukensa jo elokuuhun 2020 mennessä. Business Finlandin johtaja Reijo Kangas kertoi, että "Julkisuuskohu vaikutti jonkin verran jo tehtyjen päätösten perumiseen sekä hakemusvaiheessa olleiden hakemusten perumiseen". (Iltalehti 2020)

Myöskin muita syitä rahoituksen palauttamiseen oli, kuin julkisuuskohun paine. Esimerkiksi Martikaisen Konevuokraamo Oy:n toimitusjohtaja Jari Martikainen kertoi, että yritys palautti 100 000 euron tuen, sillä alkusäikähdyksen jälkeen he totesivatkin, ettei varsinaista tarvetta tuelle ollutkaan. (Iltalehti 2020) Toinen esimerkki oli Kaiku Health Oy, joka kehittää syöpäpotilaille terveydenhuollon ohjelmistoja. Yritykselle myönnettiin myös 100 000 euron tuki, mutta toukokuussa 2020 Ruotsalainen Elekta Ab osti koko yhtiön osakannan. Toimitusjohtaja Lauri Sippola kommentoi asiaa, "Näin ollen emme enää nähneet välttämättömäksi vastaanottaa tukea, vaan halusimme varmistaa, että jokin muu suomalainen yritys hyötyisi tuesta". Kaiku Health Oy palautti koko tuen. (Iltalehti 2020)

Business Finlandin johtaja Reijo Kangas avasi tarkemmin hakemusten peruuttamisia ja palautuksia 4.12.2020. Hänen mukaansa hakemuksia peruttiin ennen päätöksen antamista 1097 kappaletta ja päätöksen jälkeen keskeyttäneitä oli 217 kappaletta. Kankaan mukaan syitä rahoituksen perumiselle oli julkisuuskohun lisäksi lähinnä päällekkäiset hakemukset sekä projektien peruuntumiset. Business Finland korosti myös, että se tulevat tekemään tarkastuksia yrityksiin ja niiden projekteihin, mutta eivät kerro miten ja kuinka usein. (Ilta-Sanomat 2020)

Business Finlandin mukaan myös rahoituksen saaneiden yritysten joukossa on yrityksiä, joiden päätöksiä korjattiin alas yhteensä noin 800 000 euron edestä. Tällaisia yrityksiä oli noin 30 kappaletta. Syynä korjauksiin oli tekniset viat tai se, että yritysten piti palauttaa rahaa, jota se ei ollut käyttänyt. (Ilta-Sanomat 2020)

8.1. Jakotapojen oikeudenmukaisuus

Avustusten jakotapaa on kritisoitu myös mediassa, sillä avustukset eivät ole välttämättä kohdistuneet pahiten kärsineille toimialoille. Suomen Yrittäjien toimitusjohtaja Mikael Pentikäinen totesi jakotavoista seuraavasti: "On selvää, että valittu jakotapa ei ole täydellinen. Se ei ole ihme, sillä kriisi on ennen kokematon. On mahdotonta rakentaa pikaisesti täydellistä mallia, joka toimii nopeasti." (Suomen yrittäjät 2020) Tämä on mielestäni hyvin kiitetytty ja tämän kirjoituksen jälkeen Suomessa on jaettu myös tietyille toimialoille kohdistettua avustuspaketteja. Näistä esimerkkinä Opetus- ja kulttuuriministeriön jakamat seitsemän miljoonaa euroa, jotka jaettiin turvaamaan kulttuuritapahtumia.

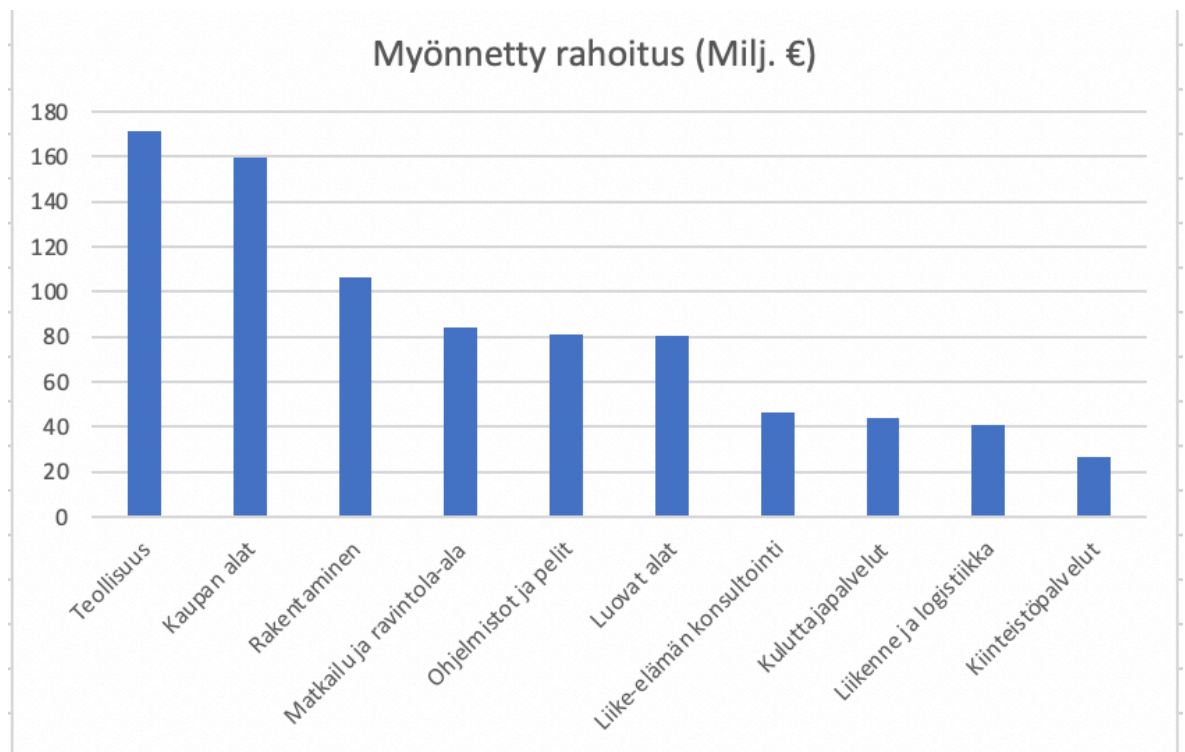
8.2. Mahdolliset väärinkäytökset

Vaikka sosiaalisessa mediassa ja keskustelufoorumeilla on käyty kiivasta keskustelua avustuksista, ei varsinaisia väärinkäytöksiä ole toistaiseksi pystytty osoittamaan. Esimerkiksi Business Finlandin johtajan Reijo Kankaan mukaan ei ole vielä selvää onko huijauksia ilmennyt, sillä heidän tarkastuksensa ovat vielä kesken. Hänen mukaansa "Jos jotain outoa havaitaan, yritys siirretään selvitys- tai tarkastusprosessiin, joiden jälkeen osa joutuu palauttamaan rahat". (Ilta-Sanomat 2020) Mielestäni on mahdollista, että huijauksia voi olla muutamia kappaleita, sillä koronaviruksen nopean etenemisen takia hakemuksia on käsitelty erittäin kovalla kiireellä ja välttämättä kaikkia raporteja ja tutkimuksia ei olla vielä ehditty käydä läpi. Mahdolliset väärinkäytökset selviävät oman arvaukseni mukaan vasta vuoden tai jopa pidemmän ajan kuluttua.

Mikäli väärinkäytös voidaan todistaa, on yrityksen palautettava avustus. Rikoksista julkista taloutta vastaan voidaan määrätä sakkoja tai jopa vankeutta, jonka pituus määrätään neljäntoista päivän ja kahden vuoden välillä. (Minilex 2020)

8.3. Tukien jakautuminen

Sillä tukia on käsitelty paljon tutkimuksessa, oli mielestäni mielenkiintoista saada edes Business Finlandin tulokset siitä, miten tuet ovat jakautuneet toimialoittain. Ilta-Sanomat kietytti mielestäni myönnettyjen tukien saajat hyvin: ”Tukilistaus on kirjava kuva koko maan elinkeinoelämästä: pörssiyrityitä, viestintätoimistoja, huskyfirmaa, ravintolaa, ohjelmistotaloa sekä viljelijöitä ja kattoasentajia ja isännöitsijöitä ja kaikkea näiden väliltä”. (Ilta-Sanomat 2020) Eli tukia on myönnetty kaikille mahdollisille yrityksille, joten mitään varsinaista yleistystä on vaikea tehdä. Kuitenkin toimialojen perusteella on helppo tehdä jonkinlaisia päätelmiä, minkälaisille yrityksille tuet ovat suurimmaksi osaksi kohdistuneet.

Kuvaaja 7. Myönnetty rahoitusmäärät toimialoittain. Tietojen lähde: Business Finland

Kuten yllä olevasta kuvaajasta (Kuvaaja 7.) voidaan huomata, eniten tukia myönnettiin Teollisuusyrityksille. Tukia myönnettiin näille 171,2 miljoonaa euroa ja niiden hakemusten hyväksymisprosentti oli 76. Toiseksi eniten tukia myönnettiin kaupan alalle, jolle myönnettiin 159,7 miljoonaa euroa tukia ja alan yritysten hakemusten hyväksymisprosentti oli 64. (Ilta-Sanomat 2020)

Business Finlandin johtaja Reijo Kangas kuitenkin painotti, että ”Suuret toimialat nousevat väkisinkin kärkeen näin suuressa yritysjoukossa. Palvelut jakaantuvat tässä jaottelussa useaan eri sektoriin, kun taas vastaavasti teollisuus on koottu yhdeksi kokonaisuudeksi.” (Ilta-Sanomat 2020)

Heikoimmat hakemusten hyväksymisprosentit löytyivät matkailu- ja ravintola-alalta (59 %) ja kiinteistöpalvelualalta (57 %). Matkailu- ja ravintola-alalle tukia myönnettiin 84 miljoonan euron edestä ja kiinteistöpalveluille vain 26,7 miljoonaa euroa. (Ilta-Sanomat 2020)

Tapahtuma-alan yritykset sisältyvät pitkälti ”luovat alat”-toimialaan Business Finlandin toimialaluokituksessa. Luovan alan yritysten hakemusten hyväksymisprosentti oli 73, ja rahoitusta myönnettiin yhteensä 80,7 miljoonan euron edestä. (Ilta-Sanomat 2020) Tämä oli mielestäni jopa yllättävän paljon ja hyvällä prosentilla myönnetty, sillä esimerkiksi tekemieni haastattelujen perusteella olisin luullut, että luvut olisivat olleet pienempiä.

Business Finlandin mukaan pääosa tukien saajista oli juuri pieniä yrityksiä. Mikroyrityksiä oli tuen saajista eniten, noin 13 000 kappaletta. (Ilta-Sanomat 2020)

9. Pohdinta

Opinnäytetyö sekä varsinkin haastattelut olivat mielenkiintoisia toteuttaa ja yrittäjien vastaukset olivat hyviä. Johtopäätöksinä huomasin, kuinka vakavia vaikutuksia koronavirustilanteella on ollut yrittäjien ja yritysten toimintaan. Haastatellut yrittäjät eivät olleet iloisia tilanteesta, mutta he selvästi pyrkivät katsomaan jo tulevaisuuteen ja keskittyvät virtuaalitapahtumien järjestämiseen. Itse uskon, että kun koronavirus-pandemia päättyy, niin tapahtuma-alan yrityksillä tulee olemaan hyvää kasvua liikevaihdossa, mutta osittain siksi että vain vahvimmat yritykset tulevat selviytymään ja kasvattamaan markkinaosuuttaan.

Tutkimusta tehdessä yllätti se, että kokonaisuudessaan koronahoitus-vaihtoehtoja oli vain muutama. Kuitenkin tilanteen nopean kehittymisen takia se on ymmärrettävää ja tuet olivat tavallaan monipuolisia, sillä tarjolla oli tukea operatiivisten kulujen kattamiseen sekä myöskin tukea, jolla kehittää yritykselle uusia toimintoja tai liikeideoita. Lisäksi Business Finlandin tarjoama TKI-laina vaikutti hyvältä vaihtoehdolta yrityksille, joilla on ongelmia nyt, mutta tulevaisuus vaikuttaa hyvältä.

Oli ikävää lukea ja kuulla haastatteluissa lomautuksista ja irtisanomisista, mutta onneksi esimerkiksi virtuaalitapahtumien takia joitakin työntekijöitä on saatu takaisin töihin yrityksiin. Tarjotut rahoitukset ovat pelastaneet monen yrityksen talouden ja ihmisten työpaikkoja. Pelkästään haastatelluista yrittäjistä yrittäjä A myönsi suoraan, että yritys pelastui Business Finlandin tuen takia. Yrittäjät kuitenkin puhuivat negatiiviseen sävyyn rahoitusten jakotavasta, mikä on mielestäni sinänsä ymmärrettävää, koska mediassa on käsitelty yrityksiä, jotka eivät välttämättä olisi tukea tarvinnut yhtä paljon kuin toiset. Rahoituspäätöksiä ovat kuitenkin tekemässä ammattilaiset, joten ainakin itse luotan, että jakotavat ovat olleet reilut.

Vaikka alkuun tutkimusta tehdessä yhdyinkin yrittäjien näkemyksiin siitä, että rahoitusvaihtoehtoista olisi kerrottu erittäin sekavasti, myöhemmässä vaiheessa tutkimusta huomasin, että niistä olikin kerrottu verkossa kattavasti ja selkeästi ilmaistuna.

9.1. Oman oppimisen arviointi

Opettavan tutkimuksen tekemisestä teki se, että jouduin seuraamaan uutisvirtaa koko ajan koronavirusilanteeseen liittyen. Uutisia ja materiaalia oli internetissä erittäin paljon, joten läpikäynti oli ajoittain työlästä. Jatkuva uutisvirta teki toteutuksesta myös osittain ongelmallista, sillä ohjeistukset, rajoitukset ja jopa rokotetilannekin vaihtuivat hetki hetkeltä. Tämän vuoksi tietoja joutui päivittämään työhön monesti. Tämä oli syy siihen, että tutkimuksen loppupuolella päätin rajata tutkimuksen koskemaan lähinnä vuotta 2020. Haastattelut oli helppo toteuttaa, sillä yrittäjät vastasivat pyyntöihin heti ja olivat ystävällisiä.

9.2. Tutkimuksen luotettavuus ja hyödynnettävyys

Opinnäytetyön alussa sivuutettua Tapahtumateollisuus Ry:n jäsentutkimusta ja omia haastatteluja vertaillen voisi sanoa, että ne ovat hyvin linjassa toistensa kanssa. Lähes jokaisen tapahtuma-alan yrityksen tilanne on siis luultavasti samankaltainen. Tämän vertailun sekä erilaisten uutisten perusteella voisin todeta opinnäytetyön tulosten ja johtopäätösten olevan luotettavia.

Kaikki koronarahoitukseen perustuva tieto on kerätty suoraan Business Finlandilta, ELY-keskukselta, Valtionkonttorilta sekä esimerkiksi eri ministeriöiden sivuilta ja muista virallisista lähteistä. Voin todeta, että rahoitusvaihtoehdoista kerrottu tieto on luotettavaa näiden virallisten lähteiden takia.

Toivon että tämä opinnäytetyö toimii rahoitusvaihtoehtojen tutkimuksen lisäksi myös tapahtuma-alan "mainosmateriaalina", jotta ihmiset ymmärtävät alasta enemmän ja muistaisivat alan olemassaolon muulloinkin kuin viettäessään aikaa kesäfestivaaleilla.

10. Lähteet

Business Finland 2020, Kotisivut, Luettavissa: <https://www.businessfinland.fi> Luettu 21.10.2020

Business Finland 2020, Liiketoiminnan kehitysrahoitus häiriötilanteissa, Luettavissa: <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/hairiotilannerahoitus/> Luettu 23.10.2020

Business Finland 2020, Tiedote koskien häiriötilannerahoitusta, Luettavissa: <https://www.businessfinland.fi/ajankohtaista/uutiset/tiedotteet/2020/hairiotilannerahoitukseen-rahoituspaatokset-loppusuoralla--kaupan-alaa-teollisuutta-seka-matkailu--ja-ravintola-alaa-rahoitettu-eniten/> Luettu 23.10.2020

Business Finland 2020, Tilapäinen TKI-Laina häiriötilanteisiin, Luettavissa: <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/tki-laina-hairiotilanteisiin> Luettu 2.12.2020

ELY-Keskus 2020, kysymyksiä ja vastauksia koronarahoitukseen liittyen, Luettavissa: <https://www.ely-keskus.fi/koronarahoitus-ukk> Luettu 23.10.2020.

Finder.fi 2020, Idego Consulting Oy taloustiedot, Luettavissa: <https://www.finder.fi/Liikkeenjohdon+konsultointi/Idego+Consulting+Oy/Nummela/yhteystiedot/1619518> Luettu 28.10.2020

Finnvera 2020, tietoa Finnverasta, Luettavissa: <https://www.finnvera.fi/finnvera/tietoa-finnverasta> Luettu 21.10.2020

Finnvera 2020, Ajankohtaista yrityksille, Luettavissa: <https://www.finnvera.fi/kasvu/ajankohtaista-yrityksille> Luettu 3.12.2020

HUS 2020, Epidemiatilanne, Luettavissa: <https://www.hus.fi/ajankohtaista/koronavirus-covid-19/alueellinen-koronavirusepidemiatilanne-ja-suositukset> Luettu 2.12.2020

Iltalehti 2020, Nämä 86 yritystä peruivat Business Finlandin koronatuen, Luettavissa: <https://www.iltalehti.fi/talous/a/2f5e597d-409b-477b-ae48-5773ba3c2d64> Luettu 28.10.2020

Iltä-Sanomien 2020, Finnair tekee 2 miljoonaa tappiota päivässä, Luettavissa: <https://www.is.fi/taloussanomien/porssiuutiset/art-2000006490515.html> Luettu 9.11.2020

Ilta-Sanomat 2020, Huutokauppakeisari Aki Palsanmäki palautti 100 000 euron koronatuettua Business Finlandille – kertoo Facebookissa saaneensa tappouhkauksia, Luettavissa: <https://www.is.fi/viihde/art-2000006482970.html> Luettu 3.12.2020 Luettu 3.12.2020

Ilta-Sanomat 2020, Jättiselvitys Business Finlandin koronatuista: he saivat yli 100 000 euroa, yli tuhat peruutti hakemuksensa, Luettavissa: <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000007660584.html?fbclid=IwAR1iz1DYFbcAJbUEvm7S-XhNSrMJBnsqfR2f-XT8AgThBc7zL1QL6xIxzws> Luettu 4.12.2020

Intrum 2020, Payment report-kyselytutkimus, Luettavissa: <https://www.intrum.fi/media/8877/finland-epr-countryreport-2020-final.pdf> Luettu 5.10.2020

Kauppalehti 2020, Nordea ei maksa osinkoa tänä vuonna – lykkää päätöstä EKP:n suosituksen mukaisesti, Luettavissa: <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/nordealta-ei-tipu-osinkoa-tana-vuonna-lykkaa-paatosta-ekpn-suosituksen-mukaisesti/feda4909-e74a-498c-8f74-70ba6ded8ef5> Luettu 26.10.2020

Kela 2020, Jäitkö työttömäksi koronatilanteessa, Luettavissa: <https://www.kela.fi/tyottomyysturva-korona#tyottomyysturva-koronatilanteessa-olen-yrittaja-vailla-tyota> Luettu 3.12.2020

Markkinointi ja mainonta 2020, Virtuaalitapahtumien kysyntä harppasi kasvuun – ”Osallistujat pitää oikeasti ottaa mukaan eikä vain seuraamaan videota”, Luettavissa: <https://www.marmai.fi/uutiset/virtuaalitapahtumien-kysynta-harppasi-kasvuun-osallistujat-pitaa-oikeasti-ottaa-mukaan-eika-vain-seuraamaan-videota/8ba80da4-70c3-4898-9721-ac878f19303e> Luettu 3.10.2020

Minilex 2020, Avustuksen väärinkäyttö johtaa sakkoihin tai vankeuteen, Luettavissa: <https://www.minilex.fi/a/avustuksen-vaarinkaytto-johtaa-sakkoihin-tai-vankeuteen> Luettu 28.10.2020

MTV3, ”Tilanne on katastrofaalinen” – tapahtuma-alan liikevaihdot pudonneet jopa 75 prosenttia koronarajoitusten vuoksi, tiistaina järjestetään mielenosoitus, Luettavissa: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/tilanne-on-katastrofaalinen-tapahtuma-alan-liikevaihdot-pudonneet-jopa-75-prosenttia-koronarajoitusten-vuoksi-tiistaina-jarjestetaan-mielenosoitus/7917412> Luettu 14.10.2020

MTV Uutiset 2020, Postin toimitusjohtajan yritys sai Business Finlandilta 100 000 euroa korona-avustusta, Luettavissa: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/il-postin-toimitusjohtajan-yritys-sai-business-finlandilta-100-000-euroa-korona-avustusta/7796356#gs.jv0pst> Luettu 28.10.2020

MTV Uutiset 2020, Valtion koronatuki Finnairille ei sisältänyt uusia ilmastoehdoja – Tutkija kritisoi hallituksen toimia lentoliikenteen kohtelussa: ”Ikävä kupru”, Luettavissa: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/valtior-koronatuki-finnairille-ei-sisaltanyt-uusia-ilmastoehdoja-tutkija-kritisoi-hallituksen-toimia-lentoliikenteen-kohtelussa-ikava-kupru/7873612#gs.kpv0lx> Luettu 12.11.2020

NoHo Partners Oyj, Pörssitiedote 29.9.2020: YT-neuvottelut, Luettavissa: <https://www.noho.fi/media/porssitiedotteet/> Luettu 13.10.2020

Nordea 2020, Third Quarter 2020 Results, Luettavissa: <https://www.nordea.com/Images/33-377535/20201022%20Q3%202020%20Report%20-%20FINAL%20EN.pdf> Luettu 3.10.2020

OP 2020, Suhdanne-ennuste elokuu, Luettavissa: https://www.op.fi/documents/20556/64967/Suhdanne-ennuste_2020_Elokuu/b8d6a3cf-8be5-e425-7ae6-be202bb39b8e Luettu 8.10.2020

OP 2020, yrityksen rahoitusvaihtoehdot, Luettavissa: <https://www.op.fi/yritykset/rahoitus> Luettu 21.10.2020

Pfizer 2020, Vaccine candidate against COVID-19 achieved success in first interim analysis, Luettavissa: <https://www.pfizer.com/news/press-release/press-release-detail/pfizer-and-biontech-announce-vaccine-candidate-against> Luettu 9.11.2020

Pääomasijoittajat ry 2020, Mitä on pääomasijoittaminen, Luettavissa: <https://paaomasijoittajat.fi/yrityksille/mita-on-paaomasijoittaminen/> Luettu 22.10.2020

Rahoitus, Leppiniemi Jarmo, 2009 WSOY, Luettu 9.11.2020

Suomen Yrittäjät 2020, Täydellistä tapaa jakaa tukia ei ole, Luettavissa: <https://www.yrittajat.fi/blogit/taydellista-tapaa-jakaa-tukia-ei-ole> Luettu 28.10.2020

Tapahtumateollisuus ry, Mitä on tapahtumateollisuus, Luettavissa: <https://www.tapahtumateollisuus.fi/mita-on-tapahtumateollisuus/> Luettu 14.10.2020

Tapahtumateollisuus ry 2020, Hätäsanoma, Luettavissa: <https://www.tapahtumateollisuus.fi> Luettu 4.12.2020

THL 2020, COVID-19, Luettavissa: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19> Luettu 2.10.2020.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020, koronaviruksen vaikutukset työllisyystilanteeseen, Luettavissa: <https://tem.fi/koronaviruksen-vaikutukset-tyollisyystilanteeseen> Luettu 8.10.2020

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020, De minimis -tuki, Luettavissa: <https://tem.fi/vahamerkityksinen-tuki-eli-de-minimis-tuki> Luettu 28.10.2020

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020, Korona tilannekuva 1.9.2020, Luettavissa: https://tem.fi/documents/1410877/16402203/Korona_tilannekuva_TEM_1.9.2020-final.pdf/38cb4dae-0e83-db97-7c37-3cbb77086acd/Korona_tilannekuva_TEM_1.9.2020-final.pdf?t=1599040943409 Luettu 3.10.2020

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020, Kysymyksiä ja vastauksia koronasta ja yritysrahoituksesta, Luettavissa: <https://tem.fi/kysymyksiä-ja-vastauksia-koronasta-ja-yritysrahoituksesta> Luettu 3.12.2020

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020, Hallitus linjasi: Yrityksille uusi kustannustuki koronaviruksen vuoksi, Luettavissa: <https://www.valtiokonttori.fi/uutinen/yritysten-kustannustuen-maksaminen-valtiokonttorin-tehtavaksi/#a94d1505> Luettu 11.11.2020

Valtionkonttori 2020, Yritysten kustannustuki Valtionkonttorista, Luettavissa: <https://www.valtiokonttori.fi/uutinen/yritysten-kustannustuen-maksaminen-valtiokonttorin-tehtavaksi/#a94d1505> Luettu 11.11.2020

Valtiovarainministeriö 2020, Talous on uudelleen taitekohdassa, Luettavissa: <https://vm.fi/-/talous-on-uudelleen-taitekohdassa> Luettu 8.10.2020

Wikipedia 2020, ELY-keskus, Luettavissa: https://fi.wikipedia.org/wiki/Elinkeino-,_liikenne-_ja_ymparistoakeskus Luettu 21.10.2020

Wikipedia 2020, Koronavirus. Luettavissa: https://fi.wikipedia.org/wiki/Koronaviruspandemia_2019-2020 Luettu: 1.10.2020.

Wikipedia 2020, Vieras pääoma, Luettavissa: https://fi.wikipedia.org/wiki/Vieras_pääoma
Luettu 21.10.2020

Wikipedia 2020, Varjopankki, Luettavissa: <https://fi.wikipedia.org/wiki/Varjopankki> Luettu
21.10.2020

Wikipedia 2020, Joukkorahoitus, Luettavissa: <https://fi.wikipedia.org/wiki/Joukkorahoitus>
Luettu 9.11.2020

Worldometers 2020, Coronavirus cases, Luettavissa:
<https://www.worldometers.info/coronavirus/> Luettu 5.10.2020

Yle 2020, "Me ollaan aikamoisessa nesteessä nyt", kertoo keikkapaikan johtaja – 1,5 miljardilla eurolla kutistunut tapahtumateollisuus pyytää valtiolta tukea, Luettavissa:
<https://yle.fi/uutiset/3-11531701> Luettu 26.10.2020

YLE 2020, Ensimmäinen koronarokote sai käyttöluvan Britanniassa, ensimmäiset rokotukset käynnistyvät ensi viikolla, Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11676629>
Luettu 2.12.2020

10. Liitteet

Liite 1. Toteutetun haastattelun vapaat kysymykset

Haastattelu koronavirukseen liittyen tapahtuma-alan yrittäjille

Onko koronavirus vaikuttanut yrityksenne liikevaihtoon?

-

Oletteko joutuneet irtisanomaan tai lomauttamaan työntekijöitä?

-

Onko koronavirus näkynyt muuten yrityksenne jokapäiväisessä toiminnassa, esimerkiksi etätöiden tai kasvomaskien käytön merkeissä?

-

Oletteko joutuneet turvautumaan koronarahoitukseen / avustuksien hakemiseen?

-

Jos haitte, koitteko rahoituksen hakemisen selkeäksi ja nopeaksi prosessiksi?

-

Jos haitte rahoitusta, saitteko rahoitusta yrityksellenne, mikäli ette, mikä oli perustelu hylkäykselle?

-

Minkälainen on mielipiteenne jaetuista koronatuista ja niiden aiheuttamasta mediakeskustelusta?

-

Miten pitkään ennustatte koronaviruksen vaikuttavanne yrityksenne?

-